

FOAIA POPORULUI

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe un an 4 cor. 40 bani.
Pe o jumătate de an 2 cor. 20 bani.
România, America și alte țări străine 11 cor. anual.
Abonamente se fac la „Tipografia Poporului“, Sibiu.

Foale politică Apare în fiecare Duminică.

Telefon Nr. 146.

Adresa telegrafică: »Foaia Poporului«, Sibiu.

INSERATE:

să primesc la BIROUL ADMINISTRAȚIEI,
(Strada Măcelarilor Nr. 12.)

Un șir petiț prima-dată 14 bani, a doua-oraă
12 bani, a treia-oraă 10 bani.

Cantinele școlare.

Învățământul e în curgere la toate școlile noastre dela sate. În fiecare dimineață și în fiecare după-amează vedem șiruri de băieți și de fete porniți spre școala dătătoare de lumină. Până acum cercetarea școlii nu lasă mult de dorit. Vine însă luna lui Noembrie, apoi celelalte luni de iarnă, când învățătorul vede cu înfruntare goluri, une-ori mari, prin băncile din școală. Lipsesc un număr mai mare sau mai mic de copii, împedecați să vină din cauza vremii rele și mai ales a drumurilor defundate. Lipsurile cele mai mari se observă mai ales după-amează. Dimineața micuții noștri au înfruntat cu curaj greutatea drumului, după-amezi însă, părinții nu s'au încumetat să-i mai lase la școală.

Cercetarea neregulată a școlii s'a constatat mai ales în comunele cu casele risipite pe întinderi foarte mari. În România, unde s'au înființat cele dintâi cantine școlare, neajunsul acesta se arată în măsură și mai mare, căci acolo satele sunt și mai risipite, așa că copiii din unele cătune trebuiau să facă drumuri de chilometri, ca să poată ajunge la școala din cătunul așezat mai la mijloc.

Văzând cei puși în fruntea școlilor, că stările acestea împedecă răspândirea învățământului, au aflat mijlocul de-a atrage la școală pe cât mai mulți copii prin înființarea *cantinelor școlare*.

Iată ce e o cantină școlară! Învățătorul și preotul se înțeleg cu mai mulți părinți pricepuți să întocmească lucrurile astfel, încât copiii cu locuința mai îndepărtată de școală să mănânce la ameză chiar în școală. Cele de lipsă pentru mâncare se adună în două moduri: sau contribuie fiecare părinte, al cărui copil rămâne la ameză în școală, cu cele trebuincioase pentru mâncare, sau apoi se statorește un preț, zece sau cincisprezece bani de fiecare copil pe zi, și cei însărcinați cu îngrijirea de-a pregăti mâncarea cumpără ei cele de lipsă.

Un lucru nu trebuie uitat: aici nu e vorba de mâncare rece, adică de o bucată de pâine sau de mămăligă, la care să se mai adaugă, nu totdeauna, și o bucată de brânză, slănină sau o poamă, ci e vorba de o fertură, de o mâncare caldă. Căci să hrănești un copil luni întregi tocmai la prânz numai cu mâncare rece, e păcat. Copilul are trebuință de mâncare caldă, sațioasă, mai ales la ameză și în vreme de iarnă.

Să nu se creadă, că înființarea cantinelor e lucru greu și împreunat cu multă cheltueală. După ce fruntașii satului s'au

înțeles în privința înființării cantinei și au convins despre aceasta și pe părinți, se face socoteala, câți copii vor lua parte la masa comună, la masa din cantină, câtă pâine, câtă legumă (fasole, cartofi, carne, slănină, făină) și alte trebuincioase mâncării se cer pe o zi. Dacă numărul copiilor înscriși pentru cantină e mai mic, cele trebuincioase pentru o zi le poate da un singur părinte, rânduindu-se fiecare cu ziua. Dacă numărul e mai mare, vor fi doi, trei sau patru familii, cari contribuie cu mâncarea de pe o zi.

Ce privește modul celalalt, de-a strânge adică *bani* dela fiecare, nu va fi tocmai potrivit la satele noastre, unde gospodarii harnici s'au îngrijit să-și aibă celarul (cămara) plină cu tot ce trebuie la casă, dar în schimb banii sunt mai scumpi. Pe plată se va da mâncare la cantinele orășenești, cum ar fi în Sibiu, Brașov, Cluj, Arad și în alte orașe, unde oamenii și așa trăesc tot cam cu banul în mână, cumpărând chiar și pâinea.

În felul descris aici s'au înființat în România și la orașe, dar mai ales la satele și sate de cantine școlare, începând mai ales din anul 1898 în urma îndemnului dat de dl Spiru Haret, fost ministru al școlilor și mare iubitor al țărânimii române. Acolo cei din fruntea cantinelor nu se mulțumesc numai cu aceea ce iau dela părinți, fie în alimente (de-ale mâncării), fie în bani, ci fac petreceri cu cântece și teatru, iar venitul acestora se întrebunțează pentru cantine. Fac și colecte pe la fruntașii din sat sau din oraș și toți se grăbesc să dea ceva pentru masa copișilor. În multe locuri dă primăria și biserica câte o sumă anumită. Darurile acestea sunt trebuincioase pentru cantine nu numai ca să se poată da școlariilor și școlărișelor o mâncare cât mai bună, dar și pentru că în fiecare școală se găsesc copii orfani sau altminteri așa de săraci, încât ei n'ar putea aduce nimic pentru masă, nici n'ar putea plăti, și e datoria noastră, ca pe cei flămânzi să-i săturăm. În multe locuri s'a pus însași soția tinăra fără copii a învățătorului sau a preotului în fruntea cantinei școlare luându-și de ajutor pe rând câte una din școlărișele mai răsărite, pe cari în modul acesta le învăță să gătească (fearbă) bine. Așa ne pomnim lângă școala pentru învățătura de carte și de omenie și cu o mică școală de menaj (gospodărie).

Urmările bune ale înființării cantinelor școlare se pot alege ușor din cele ce am spus până acum.

Cantinele școlare înlesnesc venirea la școală și cercetarea ei regulată din partea tuturor elevilor săraci și mai bogați, cari

șed mai departe de școală. Copiii se deprind cu o hrană bună, caldă, de care de multeori sunt lipsiți acasă. Se obișnuiesc a mânca cuviincios, cu deprinderi frumoase. S'a observat la începutul cantinelor, că mulți dintre copilași vin cu obiceiuri urite. La masă se duceau fără nici o rânduială, murdari, fără să zică rugăciunea și nu știau cum să mănânce. Sfătuiți și îndrumați mereu de celce aveă supravegherea la masă, toți copiii capătă deprinderi frumoase, părăsesc obiceiurile urite din trecut și după câțva timp e o plăcere să-i vezi cu ce rânduială se așează la masă și cât de cuviincios și de îngrijit mănâncă. S'au observat copilași, cari la începutul ernii și înainte de-a veni la cantină erau slabi și molatici, iar după câțva timp de mâncare regulată se schimbă cu totul spre bine. Se fac rumeni, grași, vioi și cu dragoste pentru învățătura, așa că nu ți-ar lipsi Doamne păzește dela școală.

Cantinele școlare s'au dovedit deci, că sunt de mare folos nu numai pentru răspândirea învățăturii, dar și pentru sănătatea copiilor și pentru buna lor creștere.

E deci o datorință pentru cei din fruntea școlilor noastre la sate și orașe să se apuce și ei, ca și frații din România, de înființarea acestor cantine, dovedind și în modul acesta, că le zace la inimă înaintarea poporului nostru.

Am fi foarte fericiți, dacă am putea vesti cât mai curând publicului cetitor înființarea a cât mai multe cantine pe lângă școlile noastre.

Pentru ajutorul de stat și congrua preoților noștri. Săptămâna trecută, Înalt Prea Sfinția Sa mitropolitul Ioan Mețianu, însoțit de Prea Sfințiile Lor episcopii Pap și Cristea, precum și de fruntași mireni ai bisericii noastre, a fost în Budapesta la ministrul-președinte Lukács, la ministrul de culte Zichy și la cel de finanțe Teleszky, cerând să se sporească ajutorul, pe care avem drept să-l pretindem din visteria statului pentru biserica noastră. Totodată au cerut să se mărească și congrua (plata) preoților noștri. Miniștri au făgăduit, că „vor studia lucrul și vor face, ce e cu putință“.

Purtarea guvernelor din Pesta față de națiunea română a fost totdeauna necuviincioasă. Noi vărsăm în fiecare an milioane de coroane în visteria statului, dăm în fiecare an zece de mii de feciori, ca să-și verse sângele pentru patrie, în schimb suntem batjocoriți cu ajutoare de câteva mii de coroane. Trebuie să înceteze odată nedreptatea, ca numai o samă de insecte parazitare să fie îmbuibate, iar popoările să fie oprite în desvoltarea lor culturală și economică.

*Către d. dr. Ștefan Ștefanescu, Sibiu
în anul 1912. Aceste cantine școlare
sunt înființate în toate satele și orașele
din România și în străinătate.*

Impotriva episcopiei gr.-cat. maghiare s'au sculat acum și — Maghiarii, și încă tocmai cei din Dobrișin, cari cereau să se așeze scaunul episcopiei la ei. Maghiarii din Dobrișin sunt cei mai mulți calvini și acum se tem, că înființându-se la ei o episcopie catolică, fie și greco-catolică, biserica lor calvină nu va mai fi destul de cinstită. De aceea s'a dus o deputațiune la primarul Dobrișinului, cerând să se împotrivescă așezării episcopului celui nou la ei. Primarul le-a făgăduit, că va sprijini cererea lor.

Cine stăpânesc pământul Ardealului? Porodița grofească Betlen, apoi în adunarea Cultureghiletului din Cluj vicecomitele Doja, tipă, că Românii cuprind pământul Ardealului, cu toată România cuprind numai aceea e al lor. Dar șovinștii sunt orbi față de stăpânirea pământului de cătră Jidanii vagabunzi, din cari unii se pregătesc să plece la Palestina. O dovadă e Săcalul-de-Câmpie, unde Jidanul Abraham Bercovici are o miie de jugăre, moșia contelui Betlen de-acolo e arândată Jidanului Wiegner Leopold, a lui Bala și Ciat lui Tischler, iar a lui Tolaș lui Bercovici Pincas.

Vă vor rupe ei Jidanii gâtul, când n'o să mai aveți vreme să vă deșteptați.

Din dietă. În ședința, pe care a mai ținut-o dieta din Budapesta, în săptămâna trecută, Lukaci a prezentat un proiect de lege, prin care se înființează o gardă (o companie de pază) pentru dietă. Se vede, că comanda militară s'a scârbit să le mai dea soldați, cari să oprească pe deputații dela încăierări. Ședințele dietei s'au amânat apoi pe timp nehotărît, fiindcă se intrunesc iară delegațiunile.

Războiul, Ungaria și Românii. Războiul balcanic, care amenință pacea Europei întregi, e un nou îndemn pentru oamenii cumiți să se ocupe de stările rele din patria noastră. În revista germană foarte răspândită, *Die Woche*, care apare în Berlin, scrie învățatul Dr. Paul Hesse între altele următoarele:

„Se poate nădăjdui, că înțelegerea între naționalitățile (din Ungaria), cari se războiesc, se va îndeplini în viitorul apropiat, Ungaria, cu Maghiarii săi, cari sunt singuri pe lume, va trebui să urmeze pilda Austriei (de-a da libertate tuturor popoarelor) oricât s'ar împotrivi...“ Iar despre România zice: „În această încercătură trebuie lucrat cu înțelepciune și ținuta liniștită și cuminte a unui popor mai întărit în cultură, cum e cel românesc, ne lasă să nădăjduim în viitoarea izbândă a acestei lucrări cumiți.“

Și noi credem tare, că minciuna și nedreptatea, care stăpânește de peste 40 de ani în patria noastră, va avea în curând sfârșit.

Jidanii — nu mai sunt patrioți! Așa declară gazeta jidano-maghiară „Budapesti Hirlap“. Ce s'a întâmplat? Cetitorii noștri știu, că între Jidanii de pe pământ e o mișcare mare, ca să întemeieze de nou Palestina jidovească tot pe pământul Palestinei celei vechi stăpânite azi de Turcia. Unii sunt — poate! — sinceri în dorința aceasta, alții, cei mai mulți, vor să înșele numai pe creștini adormindu-i, ca să-i poată jefui mai bine. În Ungaria mișcarea acea-

sta, numită *sionistă* (dela muntele Sion, dealul, pe care era templul evreiesc), n'a prins rădăcini, căci Jidanii își ziceau: Palestina mai minunată ca Ungaria, unde suntem stăpâni, nu poate fi. Dar de o bucată de vreme s'au schimbat ideile la unii dintre Jidanii din Ungaria, căci o gazetă sionistă de-a lor scrie următoarele: „Nu e încă vremea să osândim pe Evreii cu suflete plecate, cari țin încă la pământul, care i-a purtat până la o vreme (cari țin adică la Ungaria), dar când îi vedem că prea se maghiarizează, ne scârbin.“

Așa dară Jidanii țin la pământul țării până la o vreme, iar de maghiarizare se scârbesc și ei!

Și cu toate acestea, noi Românii, cari nu vrem să ne maghiarizăm niciodată, dar am ținut, ținem și vom ține totdeauna la pământul patriei noastre, îngrășat cu sudorile și sângele nostru, suntem nepatrioți după socoteala mișcilor dela gazetele jidano-maghiare!

Știri politice din străinătate

Războiul.

De Joi din săptămâna trecută încoace, pare a se schimbă norocul războiului spre binele Turcilor. Armata bulgară pătrunsese ca o vijelie până la Adrianopole, unde bătând pe Turci, i-a închis în oraș. **Bulgarii** au pornit apoi spre meazăzi-răsărit și meazăzi, cuprinzând întăriturile turcești dela Kirkelise, Bunar-Hissar și Lule-Burgas. Armata turcească se retrăsese tot mai mult înspre Constantinopol.

Intr'aceea Turcia a isbutit să-și aducă trupe tot mai multe din Azia, unde culește partea cea mai mare a poporului turcesc. Cu sosirea sutelor de mii de soldați noi, s'au schimbat lucrurile. O parte a trupelor nouă a fost trimisă pe Marea-Neagră, ca să debarce (să iese din corăbii) pe coasta mării și de-acolo să ia pe Bulgari dela spate.

Mulțimea trupelor turcești, cari au o întindere de zeci de kilometri (așa se dau acum luptele) a început să înainteze. În fruntea lor e Nazim-Pașa, hotărît să învingă sau să moară. Până când scriem aceste rânduri a fost tot învingător. Bulgarii au fost răspinși din Kirkilise, Bunar-Hissar și Lule Burgas, așa dară pe toată linia. (Ce e drept, aceste știri favorabile Turcilor, sunt date din partea lor. Curatul adevăr se va putea ști numai peste câteva zile, când vor sosi știri și din cealaltă parte).

Cartierul general al armatei bulgare, care se află la Mustafa-Pașa, un orașel lângă granița bulgară, s'a rentors în Bulgaria în orașul Starazagora, unde fusese la începutul războiului. Aceasta e cea mai bună dovadă despre înfrângerea Bulgarilor, recunoscută de altminteri și de gazetele rusești, cari țin cu Bulgarii și-și bat joc de trupele turcești. Față de starea lor grea, Bulgarii au cerut ajutorul Sârbilor și al armatei bulgare, care se află în partea de apus a Bulgariei și în Turcia de partea aceea. Dacă nici cu ajutorul acesta nu vor putea înfrânge pe Turci, sunt perduți, pentru că altă armată nu mai au. După cum am spus, ei au chemat în războiu încă dela început și pe bărbații trecuți de patruzeci de ani.

Sârbii au înaintat învingători până la orașul Üscüb, în care a intrat acum și regele lor Petru. După cum spune un gazetar rus,

care ține cu Sârbii, învingerile i-au costat pe Sârbi foarte scump, căci ei au până acum 35 de mii de morți și de răniți. Numai în lupta dela Cumanova au avut șase mii de morți, între cari și toți comandanții celor opt regimente, cari au luat parte la luptă. Sârbii au dovedit aici o vitejie mare, care le face cinste. Intre cei căzuți sunt și fii de-ai celor mai de frunte bărbați sârbi, ministri, profesori universitari și alții, dar nici unul nu-și plânge fiul mort, ci toți sunt mândri, că fiul lor a căzut în lupta pentru mărirea neamului lor. — Trupele sârbești s'au unit cu cele muntenege.

Muntenegrinii sunt încă tot în jurul orașului turcesc Scutari sau Scodra, pe care-l bombardează. Ei au suferit încă o înfrângere mare, în care au avut peste o miie de morți și mai multe mii de răniți. Până acum n'au putut cuprinde orașul.

Peste tot războiul acesta e unul din cele mai sângeroase, căci dușmanii luptă cu o furie de feară unii contra altora.

Grecii se plimbă mai departe prin partea de meazăzi a Turciei, cuprind orașele, în cari sunt câteva sute de soldați turci și trimit știri în toată lumea despre „învingerile“ lor. Ei sunt cei mai scârboși din cauza lăudăroșiei, mai ales, că nici nu s'au întâlnit cu o armată turcească mai de dai Doamne. Armata turcească bătută de Sârbi la Cumanova s'a retras la Monastir (sau Bitule, cum îi zic Românii), unde s'a întărit cu alte trupe. Impreună cu trupele din Salonic vor ataca în curând armata grecească și mare minune să n'o șteargă Grecii la fugă.

Biruințele de până acum ale celor patru țări aliate contra Turciei au născut tot felul de planuri. Bulgaria, Serbia, Muntenegru și Grecia au împărțit deja, pe hârtie, Turcia, luându-și fiecare o parte din ea și lăsându-i numai Constantinopolul cu ținutul lui. Fiindcă nu s'au putut învoi în privința unor părți din Turcia, au hotărît să înființeze și două principate nouă, mai mici, unul Macedonia, celalalt Albania, peste cari să fie domnitor câte un principe din casele domnitoare ale Danemarcei și Svediei. Unele gazete au adus chiar știrea, că la curtea regească din Danemarca s'a și ținut sfat în privința aceasta. După cum a declarat însă Hilmi Pașa, noul ambasador al Turciei, trecut Luni prin România, unde a vorbit cu Regele Carol, războiul abia acum a început.

Puterile Mari fac mereu la planuri, dar nici ele nu pot hotărî încă nimic. În războiu nu se amestecă, numai Rusia trimite mereu voluntari în ajutorul Bulgarilor, ba acum în urmă au trimis și doi generali. De vor fi tot de cei de prin Mangiuria, unde au mâncat bătaie dela Japonezi, de puțin folos le vor fi Bulgarilor.

Anglia, Franța, Austria și Germania au trimis corăbii de războiu la țarmul Turciei, căci e teamă, nu cumva Turcii înfuriați să omoare pe creștinii altor state, cari petrec în Turcia.

Albanezii vor trimite în curând delegați din toate părțile în România, unde vreau să țină un congres, în care să protesteze contra ruperii ținuturilor locuite de ei.

România e mereu lăudată pentru ținuta ei cuminte. Ministrul de externe rus, Sasonoff, apoi cei din Viena, Berlin, Paris și Londra se bucură mult, că n'a intrat și România în războiu, ceea ce ar fi făcut și pe Rusia să se amestece și urmarea ar fi

fost un războiu general. Regele Carol a spus de nou, că România n'a mobilizat, dar e gata oricând.

Un fost ministru bulgar a spus corespondentului unei gazete din Bucureşti, că România a fost mai dinainte înţeleasă cu Bulgaria. Cu două săptămâni înainte de începerea războiului a fost regele Bulgariei în Sinaia la Regele Carol şi acolo au făcut învoeala, ca România să nu mobilizeze. Bulgarii au făgăduit, că de vor învinge, dau României Silistria, oraş lângă Dunăre şi aproape de colţul de meazăzi-apus al Dobrogei. De altminteri, zice fostul ministru bulgar, Bulgaria nici n'ar fi putut intra în războiu cu Turcia, dacă ar fi mobilizat România, căci atunci ar fi trebuit să lase o armată întreagă la graniţa de către România.

(Ştirile din urmă vezi la pagina 10.)

Românii în armatele străine.

Abia jumătate din naţiunea română îşi are statul său naţional, unde ea e stăpână şi se bucură de roadele jertfelor sale. Ceealaltă jumătate e răspândită sub stăpânirea altor neamuri, cari toate caută să ne stăorcă cât mai mult vlagă, fără ca în schimb să-şi aibă şi răsplata cuvenită. Vre-o trei milioane şi jumătate suntem în Transilvania şi Ungaria, mai multe sute de mii în Bucovina austriacă, două milioane în Basarabia rusească, mai multe sute de mii în Serbia, o sută de mii în Bulgaria, şase sute de mii în Turcia, două până'n trei sute de mii în Grecia. Toţi aceştia îşi împlinesc cu cea mai mare scumpătate datorinţele lor faţă de patria, în care trăiesc, plătindu-şi nu numai dările în bani, dar şi în sânge, mai ales în sânge.

Numai Românii din Austro-Ungaria dăm împărăţiei o armată mai mare decât a Greciei întregi. Paginile istoriei armatei austro-ungare sunt scrise şi cu mult sânge românesc. Dacă facem socoteala numai pentru cei o sută de ani din urmă, vedem regimentele româneşti luptând ani mulţi — tabăra cea lungă — împotriva lui Napoleon Bonaparte. Multe morminte necunoscute azi pe lângă râul Rin din Germania, pe câmpiile Moravei şi prin Italia acoper osemintele vitejilor români, cari au murit pentru ţară. În anii 1848, 1859 şi 1866, când cu luptele contra Italianilor şi

Francezilor, pe urmă şi contra Pruşilor (la Königgrätz), regimente întregi româneşti au fost dijmuite de potopul gloanţelor. După anul 1878, când cu răscoala din Bosnia şi Herţegovina, iară regimentele româneşti au intrat cele dintâi în foc.

Românii din Basarabia au luat parte, în armata rusească, la războiul din anii 1877/78 contra Turcilor. Când cu războiul ruso-japonez au murit mii de soldaţi români din Basarabia în pustiurile Mangiuriei, unde au fost duşi anume la perire, căci ei erau dela ceealaltă graniţă a Rusiei, deci au trebuit să facă drumul cel mai lung.

În războiul sârbo-bulgar, în amândouă armatele erau şi regimente româneşti.

Şi în războiul de-acum se varsă mult sânge românesc. Cele dintâiu regimente intrate în foc din armata bulgară au fost reg. 3 şi 4 de infanterie, compuse aproape pe dintregul din Români de dincolo de Dunăre, din ţinutul dintre Vidin şi Ruscuc. În Serbia sunt şi mai multe regimente româneşti, cari iarăşi au pornit cele dintâiu împotriva Turcilor. Tot aşa e cu armata grecească, în care Românii din Tesalia grecească alcătuiesc cele mai viteze batalioane. De data aceasta se află chiar şi în armata turcească Români, căci decând cu constituţia trebuie să facă şi creştinii serviciu militar, dacă nu pot plăti o taxă anumită. De Românii mohamedani, cari au slujit totdeauna cu credinţă în armata Sultanului, nici nu mai pomenim.

Vedem deci, că pretutindeni Românii nostri sunt socotiţi ca cei mai vrednici soldaţi şi ei îşi şi împlinesc cu mândrie datoria lor de apărători ai patriei, fie aceasta Austro-Ungaria, fie Rusia, fie Serbia, Bulgaria, Turcia sau Grecia. Dar dacă ne vârsăm sângele pentru apărarea şi mărirea patriei, ceace suntem datori să facem, trebuie să pretindem cu tărie, ca şi drepturile noastre culturale şi politice să fie respectate. Trebuie să pretindem şi să luptăm în timp de pace cu toată puterea, care ţi-o dă un drept sfânt, ca limba noastră dulce să fie respectată în şcolile şi bisericile noastre, la toate direcţiunile, fie comunale, fie comitatense, fie judecătoreşti.

Vrem să vedem şi să ne folosim şi noi de roadele, cari răsar din pământul îngrăşat cu sângele nostru.

Cauzele războiului balcanic.

Un scriitor francez publică un studiu despre cauzele războiului din Balcani. Dăm şi noi părţile mai însemnate din acest studiu, ca să priceapă şi cetitorii nostri cât mai bine rostul acestui războiu.

Turcia europeană e un stat poliglot, adică locuit de mai multe popoară (întocmai ca Ungaria). Poporaţiunea întregă se apropie de şapte milioane, între cari sunt, după statistica turcească, foarte nesigură de altminteri, următoarele popoară:

Albanezi	cam	1.500.000
Turci	cam	1.500.000
Bulgari	cam	1.000.000
Greci	aproape	2.000.000*)
Sârbi	cam	1.000.000
Români	cam	250.000*)

După religie, toţi Turcii şi partea cea mai mare a Albanezilor sunt mohamedani, Bulgarii, Grecii, Sârbii şi Românii greco-orientali, tot aşa o parte dintre Albanezi. O parte mică de Albanezii de lângă Marea Adriatică (spre Dalmaţia şi Muntenegru) sunt romano-catolici. Grecii, Sârbii şi Românii sunt patriarhişti, adică stau bisericeste sub patriarhul din Constantinopol, Bulgarii au în loc de patriarh un exarh, tot în Constantinopol. Albanezii gr.-or. sunt tot patriarhişti.

Amestecul acesta de popoară au îndemnat statele vecine: Bulgaria, Serbia şi Grecia să facă propagandă printre conaţionalii lor (cei de o naţie cu ei). Fiecare stat lucră singur prin şcoale şi în cei zece ani din urmă şi prin bande de tâlhari, numiţi la Greci *andarti*, la Bulgari şi Sârbi *comitagii*. Creştinii se resboiau şi cu Turcii, dar şi ei între ei, căci fiecare ar fi dorit să rupă cât mai mult din Turcia. Turcii, ca să scape de controlul Marilor Puteri şi să împace şi popoarele între ele, au introdus constituţia, care avea să dea dreptate tuturor. Bulgarii, Sârbii şi Grecii nu s'au mulţumit însă cu constituţia şi au început de nou atentatele cu bombe şi dinamită, la cari autorităţile turceşti au răspuns cu pedepse aspre. În anul trecut Bulgaria, Serbia, Grecia şi Muntenegru au încheiat o alianţă, prin care au hotărât să nu mai lupte unul contra altuia, ci toate contra Turciei, din care să-şi ia fiecare câte-o bucată. Anul acesta a început războiul, care ţine şi acum.

*) Grecii sunt cu mult mai puţini, Români cel puţin 500 de mii. Dar Grecii socotesc pe Români la Grecii.

Cu paloşul.

45

Poveste vitejească din vremea descălecatului Moldovei

de

Radu Rosetti.

(Urmare).

Satul Poiana era aşezat atunce, întocmai cum este aşezat astăzi satul Băluşestii, pe botul de deal numit Cătăneasca între valea Cătănească despre Răsărit şi valea Mănăstirească despre Apus, amândouă vărsându-se în pârăul Tabăra, care curge despre Miază-zi. Acest sat a fost fără îndoială descălecat de un oştean priceput în alegerea locurilor tari, căci este astfel apărut despre Răsărit, Apus şi Miază-zi de trei pârae cu maluri râpoase, care se prelungesc până la culmea Deelor, apărută despre Miază-noapte de nişte ponoare cumplite. Iar drumul îngust care ducea dela Smirodava prin culmea Muncelului la culmea Deelor eră foarte uşor de apărut.

Casa kneazului Baloş, cu biserica, se aflau în capătul de Miază-noapte a satului, într'o curte încunjurată de ziduri înalte şi aşezată în mijlocul unei livezi. Casa foarte încăpătoare era zidită din bolovani: cei patru pereţi, fiind toţi de aceeaşi lungime, clădirea avea chipul unui pătrat. Temelia era destul de înaltă şi, de jur împrejur, casa era încunjurată de un cerdac larg de un stânjien şi jumătate, cu privaz de lespezi de piatră înalt de patru palme şi stâlpi, tot de piatră, ciopliţi în patru muchii.

La fiecare părete se vedeau patru ferestri, care ar fi părut înguste astăzi, dar care, pentru aceea vreme, erau neobişnuit de mari şi cuprindeau o mulţime de gămurii mici, prinse în cercevele de plumb şi apărute pe din afară cu zăbrele groase de fer. În mijlocul fiecărui părete se vedea câte o uşă grea de stejar într'un singur canat, îmbrăcată cu fer, întărită cu drugi încrucişaţi, tot de fer, şi prinşi de uşă prin puternice şi numeroase piroane. Uşile fiind aşezate faţă în faţă, dela una la alta

ducea câte o sală îngustă, astfel că casa era împărţită în patru despărţituri.

De mai multe zile se făceau pregătiri pentru primirea nenumăraţilor oaspeţi poftiţi de kneaz sub cuvântul prăznirii zilei fiicei sale Ileana. La două săptămâni Ileana, careia eră încredinţată ducerea întregii gospodării a casei lui Baloş, lucră la pregătirile trebuitoare. Şi acele pregătiri nu erau o şagă (glumă), căci kneazul o vestise că numai din boerime se vor adună în casa lui, în ziua Sfinţilor Impăraţi, peste o sută de oaspeţi, fără a mai vorbi de slugile lor şi de prostimea care trebuia să se stringă din toate părţile. Toată această lume trebuia să fie adăpostită şi hrănită într'un chip care să fie vrednic de bogăţia şi de numele lui Baloş. Căci kneazul era mai fudul decât era sgârcit şi-i plăcea să facă să strălucească bogăţia şi puterea lui.

Pregătirile fusese făcute astfel încât, când Ileana se trezi în dimineaţa zilei Sfinţilor Constantin şi Ileana, ea era în-

Bihorul se deșteaptă.

De Dr. Teodor Mihali despre Românii din Bihor.

Mai zilele trecute corespondentul din Budapesta al gazetei „Adevărul“ din București a avut o convorbire cu deputatul nostru, dl Dr. Teodor Mihali, care i-a spus despre Bihorul românesc următoarele:

„Bihorul era socotit până acuma ca ținutul cel mai întunecat din Ungaria, unde sunt cei mai mulți oameni lipsiți de știința de carte, dar roși de boale, de beție, de sărăcie și de slujbași barbari. În călătoria mea din urmă am descoperit în Bihor și un ținut plin de lumină, de sănătate și de putere românească. Am dat peste o țărâ-nime harnică și trează, vorbind o limbă curat românească. O țărâ-nime cu stare, care și-a păstrat datinele și e mândră de obârșia ei românească. Cu deosebire poporul din valea Jerului, care face parte din comitatul Bihorului și al Sătmarului, se află într'o stare materială din cele mai bune, cum rar se găsește în țara noastră. Apoi și pământul de acolo e foarte roditor. Sunt țărani pe-acolo, cari au averi dela 10 până la 50 mii de coroane. Țărani deștepți, cari știu ceți și scrie și cari au ajuns la aceeași dezvoltare culturală și economică, ca și țărâ-nimea din alte țări din apusul Europei. Interesant e faptul, că țărâ-nii aceștia socotesc beția drept crimă (fărădelege mare) și după ce au eșit din biserică nu se duc la crâjmă, ci drept acasă, și ca buni gospodari primesc în zi de Duminecă oaspeți și stau de vorbă, voioși și cumiți, sau cetesc laolaltă gazetele.

Și tocmai aceste comune înfloritoare românești vreau să le alătore la episcopia gr.-cat. maghiară, iar episcopiei gr.-cat. române dela Oradea îi rămân tocmai satele sărace din Bihor, bântuite de boale și lipsa de cultură.

„Vestea despre înființarea episcopiei maghiare i-a umplut pe Românii de-acolo cu mânie. Țărâ-nii de-acolo, întrebăți, ce vor face, răspundeau: „Să vie numai, că noi nu ne dăm! În biserică zidită de noi numai preot de-al nostru poate sluji! Dăm și cămașa de pe noi, dar de biserică noastră românească nu ne lăpădăm.“

„Și așa pretutindeni am găsit o însuflețire atât de mare la luptă printre credincioșii noștri, încât socot cu neputință

ca în bisericile noastre să se introducă altă limbă, decât cea românească. Nu trece zi, ca să nu se trimită din partea comunelor amenințate proteste la Papa dela Roma sau la nunțiul (ministrul) papal din Roma. Să vezi apoi câtă furie la țărâ-nii de-acolo împotriva autorităților și jandarmeriei mai ales, fiindcă au încercat să împedeze adunările populare, oprindu-ne să vorbim românește. Țărâ-nii noștri strigau: „Lasă-ne numai, că-i turtim noi pe jandarmii ăștia!“

„Comunele învecinate de Odorău, Să-nislau, Vașad, aflând de adunările, pe cari le-au ținut în aceste sate, au trimis delegațiuni la noi, cerând ca să venim negreșit și pe-acolo, că poporul voește să aranjeze adunări și să asculte glasul deputaților din partidul național. Noi firește vom împlini aceasta dorință a țărâ-nimii noastre din Bihor și Sătmar și vom ține adunări nouă prin alte comune din acele locuri. Dacă credincioșii gr.-cat. vor vedea, că lupta lor de până acum nu duce la izbândă și că nu mai au încătrău, se vor face greco-orientali.“

Ce scriu alte gazete?

„Drapelul“ (Lugoj). Vedem, că starea celor mai de seamă așezăminte culturale ale noastre, a școlii și a bisericii, devine din zi în zi mai grea. Vedem, că șovinismul maghiar caută să ne subjuge tot mai mult aceste așezăminte culturale, folosindu-se de slăbiciunea noastră. Școlile noastre abia o mai duc de azi pe mâne, iar la ce se poate aștepta biserică română gr.-or., ne arată lovitura, ce s'a dat bisericii române gr.-cat.

Negreșit trebuie să căutăm să ne folosim de toate mijloacele pentru susținerea lor și între cele mai grele împrejurări și să nu ne perdem speranța, că le putem scăpa, dar să ne facem socoteala și cu puțința, că acești doi factori pot încetă să fie odată foculare, naționale pentru noi, sau apoi cel mult biserică ne va scăpa într'o măsură foarte restrânsă caracterul național.

Cari ne vor fi atunci focularele noastre naționale? Negreșit, că familia și societatea. În familie și în societate trebuie dar să ne întărim, ca să putem rezista cu succes. În starea aceasta au ajuns astăzi Polonii din Prusia (Germania), cari n'au nici o școală

și a căror biserică e adusă în strâmtoare de șovinismul din Berlin.

Viața românească în familii o pot susține, când școala nu mai există, numai gazetele (foile) și librăriile românești și tradiția (amintirile) națională. Să căutăm prin urmare să ne întărim gazetele, să ne înmulțim tipografiile și librăriile și să ne cimentăm (învârtoșim) tot mai mult însoțirile noastre culturale, al căror spirit sănătos românesc să-l coborim și în cea mai săracă colibă românească.

Adunarea generală

a Reuniunii învățătorilor gr.-cat. din arhidieceza Blajului.

Reuniunea și-a ținut adunarea săptămâna trecută în Blaj. De față a fost și Inalt Prea Sfinția Sa mitropolitul Mihali al Blajului. Preoți n'au fost mai de loc.

Cel dintâiu vorbește președintele, dl Ioan F. Negruțiu. A arătat însemnătatea cea mare a buneiînțelegeri între preoți, învățători și popor, căci numai așa dragostea față de școala românească va deveni tot mai ferbinte și va produce și roade. A spus cu multă dreptate, că învățătorul, care aleargă după bunăvoința străinului și i-se tânguește acestuia, e un laș, un nemernic. Bunăstarea morală și culturală a poporului nostru va înainta numai alipindu-ne cu tot sufletul de maica noastră biserică națională.

Dl profesor Ștefan Pop a ținut o prea frumoasă conferință despre *Gheorghe Bariț*.

Vorbește apoi Inalt Prea Sfinția Sa mitropolitul Mihali, care salută cu vorbe frumoase pe învățători, acești apostoli ai culturii religioase și naționale. La sfârșit dăruiește o sută de coroane pentru două lucrări, pe cari le vor face învățătorii.

Dintre obiectele curat școlare, cel mai interesant a fost întrebarea *Cum să se propună limba română în școlile primare nedespărțită?* La discuțiune a luat parte și dl Dr. Onisifor Ghibu, inspectorul școlilor greco-orientale, care a ținut o conferință foarte luminoasă.

Dl profesor V. Suciu a vorbit despre *alcoolism* (beție), iar dl prof. Al. Borza despre *chimie*.

În seara cea dintâiu, elevii seminarului pedagogic au aranjat o serată literară-muzicală, care a succedat foarte bine.

credințată, că faima casei kneazului nu va putea decât să crească în urma praznicului ce avea să se deie în acea zi.

Oaspeții, care începuse să sosească din ajun, urmașii neconțenți în vremea dimineții, iar curtea, la prânzul cel mare era înțesată de țărâ-nime venită nu numai din toate satele de pe împrejur, dar din toată Moldova și chiar din fundul Vrancei.

După cea de pe urmă punere la cale, Ileana se duse în odaia ei și începuse să se îmbrace spre a fi gata pentru masa ce avea să se deie îndată după sosirea călugărului Isaia, sihastrul dela Cetatea Neamțului, care era așteptat împreună cu alt boier de seamă și pentru adăpostirea cărora se pregătise odaia cea mai bine îmbrăcată. Oamenii ziceau că kneazul Baloș are multe comori, dar că una din ele face cât toate celelalte împreună și aceasta este fiica lui, frumoasa și blânda Ileana. Ea era de statură înaltă și mlădioasă. Părul bogat, negru ca pana corbului, când era despletit o acoperea ca o mantie de mă-

tasă neagră: atâta era de lung, încât călca pe el. Sprincenele lungi erau negre și ele, iar ochii de un albastru închis, mari, lucitori; privirea lor era plină de o nespusea dulceață. Fruntea era lată, nasul drept, nici prea lung nici prea scurt, gura mică cu buze pline și rumene, chipul obrazilor și a bărbiei fără greș. Gâtul era alb ca zăpada, rotund dar gingaș, pieptul plin, brațele rotunde de o albeață uimitoare, iar mâinile și picioarele niște adevărate minuni.

Dar Ileana nu era înzestrată numai cu frumusețea feței și a trupului, ea mai era vestită prin împrejurimi pentru bunătatea ei. Nu era nenorocire care să-i ajungă la știre fără ca ea să nu iee îndată măsuri pentru alinarea ei. Numai ea știa să învingă sgârșenia kneazului și să găsească mijloace pentru a face bine la toți. Pe lângă că era frumoasă și bună Ileana mai era deșteaptă și harnică; chipul în care ducea gospodăria Poienei era vestit în țară.

O fată atât de vestită prin naștere, însușiri, frumusețe și bogăție, nu putea să nu aibă numeroși pețitori. Mare era numărul acelor care năzuise la mâna ei, dar kneazul răspunsese tuturor că fiica lui încă nu voește să se căsătorească. Kneazul era bucuros să mai păstreze pe lângă el atât fata care-i înveselea casa, cât și zestrea însemnată ce ar fi trebuit să i-o dea, dar răspunsul era într'adevăr acel dat de Ileana, căci bătrânul nu-i ascunsese nici una din cererile ce i să făcuse. Ileana îi răspunsese totdeauna că se simte foarte fericită în casa lui și nu este de loc nerăbdătoare s'o părăsească. Nici unul din tinerii kneji care, atrași de faima ei, se abătuse pe la Poiana nu știuse să-i înțipărească amintirea în gândul sau în inima ei: ea privise pe toți cu cea mai desăvârșită nepăsare.

De vre-o câteva luni însă, slugile casei și numeroasele fete din sat care veneau, pe rând, să deie ajutorul lor la lucrările gospodăriei, băgase de seamă că fiica knea-

Concurs cu premii pentru desemnuri de pe țesături omănești.

Intr'unul din numerele trecute ale „Foi Poporului” am amintit pe scurt, că ministerul industriei și comerțului din România publică concurs cu premii pentru desemnuri de pe țesături românești. Am spus atunci, că îndatăce vom avea regulamentul acestui concurs, vom da și noi date mai amănunțite, pentruca să poată lua parte cât mai mulți Români din Ardeal și Țara Ungurească, precum și din celelalte provincii românești, unde e cetită foaia noastră. Aceasta e și foarte de dorit, căci nu în puține locuri slăbirea sentimentului național a avut drept urmare părăsirea țesăturilor și chindisiturilor românești, cari au ajuns să fie tot mai vestite la străini. Unele mostre abia se mai găsesc în țesături vechi și e pagubă să se piardă.

În „Monitorul Oficial” al României, Nr. 131 dela 13 Septembrie 1912 s'a publicat regulamentul, din care dăm și noi părțile, pe cari trebuie să le cunoască ceice vreau să ia parte la concurs.

Iaca acele părți:

Art. 1. Pentru reîntemeierea industriei scoartelor, velințelor, lăicerelor (ștergarelor), fotelor (cătrintelor), betetelor, traistelor și a așternuturilor de lână țesute în alesuri românești, Ministerul Industriei și comerțului va ține concursuri anuale de desemnuri țesute și alese cu motive vechi românești.

Art. 2. Orișicine și din orice parte locuită de Români va putea prezenta sau trimite direct Ministerului Industriei și Comerțului la București pentru concurs de desemnuri copiat direct sau chiar rămășițe de scoarte sau velințe, lăicere, fote, traiste, bete și tot felul de așternuturi de lână în alesuri, cu motive vechi românești, mai ales din acelea văpsite cu colori vegetale (de plante).

Desemnurile trimise vor fi însoțite de o cerere, în care petiționarul va arăta numărul desemnurilor, pe cari le prezintă la concurs, precum și numele și adresa sa.

Concursul se va ține în localul Ministerului (de Industrie și Comerț, București) și va începe la 1 Mai a fiecărui an.

Art. 3. Desemnurile prezentate la concurs vor fi făcute în colori cu apă pe foi de hârtie de desemn sau de cea cu pătrățele milimetrice, reprezentând exact (în-

tocmai) înfățișarea și motivele exemplarului, după care au fost copiate.

Când acelaș motiv (mostră) sau aceeaș grupă de motive se repetă, va fi de ajuns a da una o singură dată motivul sau grupa și a arăta apoi decâteori se repetă.

Art. 4. Pe fiecare foaie se arată:

a) Numărul de ordine, după care este trecut în petițiune (suplică);

b) Mărimea originalului și pe cât va fi cu putință numele motivelor din desemn (râu, cruce, stea ș. a.);

c) Localitatea, unde se află originalul, după care s'a copiat;

d) Al cui este originalul și ce adresă are.

Art. 5. Nu vor fi admise la concurs desemnuri cu chipuri de obiecte, animale, flori, arbori ori buchete de flori. Vor fi admise însă desemnuri cu așa zise chipuri de plante stilizate, după cum se găsesc în modele vechi.

Art. 6. Transportul desemnurilor la Minister privește pe persoana concurentă.

Cererile venite de peste hotărțile țării vor fi scutite de timbru.

Art. 8. Comisiunea (numită de Minister) va cerceta fiecare desemn în parte și va hotărî pe cele admise prin majoritate de voturi.

Art. 9. Desemnurile alese vor fi apoi clasificate și propuse cu raport Ministerului spre a se plăti persoanelor, cari le-au prezentat, cu 5 lei, 15 lei, 20 lei, 25 lei, 30 lei, 40 lei și 50 lei de foaie ori desemn în parte.

Pentru 12 desemnuri sau foi cu grupe de desemnuri, alese din colecția aceleiași persoane și plătite cel puțin cu 5 lei bucata, Ministerul va putea da un premiu de 100 lei.

Pentru 12 desemnuri sau foi cu grupe de desemnuri, alese din colecția aceleiași persoane și plătite cu cel puțin 10 lei, Ministerul va putea da un premiu de 200 lei, pentru de cele plătite cu 20 lei, premiu de 300 lei, pentru de cele plătite cu 30 lei bucata, premiu de 400 lei și pentru 12 desemnuri sau foi cu grupe de desemnuri alese din colecția aceleiași persoane și plătite cu 40 și 50 lei bucata, Ministerul va putea da un premiu de 500 lei.

Art. 10. Rezultatul examinării aprobat de Minister se va face cunoscut numai prin publicarea în „Monitorul Oficial” și „Foaia Informațiilor Comerciale”.*)

*) Îl vom publica și noi. *Red. Foi Pop*

Art. 11. Desemnurile alese și prevăzute cu stampila Ministerului vor rămâne proprietatea acestui, persoanele concurente ne mai având nici un drept asupra lor.

Desemnurile respinse vor putea fi cerute ori ridicate deadreptul de prezentatori până într'o lună dela data când s'a făcut cunoscut rezultatul examenului în „Monitorul Oficial”:

Dela acest termin înainte, Ministerul nu va mai răspunde de ele.

Art. 12. Ministerul Industriei și Comerțului va tipări modelele admise (primite) și le va pune în vânzare în folosul său.

Ne apropiem de iarnă, când avem și timp mai mult pentru a lucra în casă. Înștiințarea Ministerului român de Industrie e un bun prilej pentru ceice iubim frumusețile muncii femeilor noastre pentru a face desemnurile așteptate sau a țese bucățele cu modelele frumoase ale țesăturilor noastre. Munca trebuie să fie cu atât mai plăcută, că va fi și un izvor de câștig pentru ceice va lucra mai mult, frumos și bine.

Din România.

Casa centrală a meseriilor, înființată de ministrul Nenițescu pentru a asigura meseriașilor și lucrătorilor ajutoare în caz de boală, de moarte și penziuni la bătrânețe, a publicat întâia dare de samă, din care se vede, că are până acum un capital de 3 milioane 50 de mii de lei, 217 medici, 48 de subhirurgi și 40 de moașe. Până acum s'au organizat serviciul medical pentru muncitori și meseriași în 31 de orașe.

În cele șase luni, decând s'a aplicat legea, s'au dat ajutoare medicale la 110 mii de lucrători, și anume medicamente (leacuri) pentru 125 de mii de lei. Ajutoare în bani s'au dat pentru lucrători, cari nu puteau lucra din cauza boalei, în suma de 120 mii de lei, iar ajutoare de înmormântare de zece mii de lei. Penziuni și ajutoare pentru ceice nu mai pot lucra s'au înscris de șapte mii de lei pe an.

Alegeri nouă pentru camere. La 16 Octombrie st. v. au fost disolvate camerele (camera și senatul) și s'au hotărît alegeri nouă, cari se vor face în luna Noembrie. De data aceasta se vor alege deputați și în Dobrogea, unde trăesc mii de Ardeleni.

zului se cam schimbase. Li se părea că kneghina pune mai puțină inimă la treburile casnice, că privegherea ei nu mai era așa de ageră ca mai înainte, ea, a cărei mâni până atunci ei le văzuse vecinic în mișcare, rămânea acuma adesea ciasuri întregi nemișcată, gânditoare, cu fusul în mână. Erau cu toții de părere că această schimbare era datorită spaimii resimțită de Ileana în urma unei întâmplări de care avusese parte la începutul toamnei trecute.

În ziua de Santa Maria mică Ileana mersese cu kneazul la Smirodava, unde era zi de târg, spre a cumpăra mai multe lucruri trebuitoare casei. Aicea, în urma unor vesti primite, kneazul se văzu silit să plece numai decât la Bacău și să trimită pe Ileana la Poiana sub paza vatamanului său, Țintă și a șase argați voinici.

După plecarea stăpână-său, Țintă mai perdă vre-o trei clișuri cu vânzarea unui cârd de juncași și când, în sfârșit, pleacă, începuse a înopți.

Ileana, împreună cu o tânără slujnică, se află într'un car mare tras de patru boi frumoși. Ea șede pe perini moi de lână, așezate pe o scoartă (țol), sub care era așternut fân. Înaintea carului mergeau, călări, doi flăcăi zdraveni cu paloșe la brâu și măciuci atârinate la oblâncul șalii; după car, asemenea călare, venea Țintă, purtând și el paloș și ghioagă năstrujită. În urmă veneau, pe jos, trei argați purtând baltage lungi și grele, iar al șaselea argat, fără altă armă decât o secure în brâu, mână boii.

Străbătuse jumătate de cale; drumul era pustiu, iar noaptea fără lună și cerul cam întunecat. Ileana șede răzămată a lene pe perine, slujnica adormise chiar bine. Cei doi flăcăi, cari mergeau înainte se cam depărtase de car și-și povesteau izbânzele lor pe lângă fetele din sat; Țintă care, cu prilejul târgurilor ce le făcuse în cursul zilei, fusese silit să se cinstească de nenunțate ori cu cumpărătorii și cu vân-

zătorii, aveă capul greu și ațipise pe cal, iar cei trei argați din urmă veneau a lene, unul după celalalt, sprijinindu-se fiecare pe baltag; s'auzeă scârțâitul roților, iar omul dela boi rupea și el din când în când tăcerea prin o pocnitură de biciu și un: ța-ho! răgușit. Drumul mergea acuma la vale prin o țihlă deasă.

Deodată, din țihlă, din dreapta și din stânga, se răpeziră asupra carului vre-o douăzeci de umbre. Omul dela boi fu lovit peste cap cu ciomegul din nainte și trântit la pământ, Țintă dat jos de pe cal și ținut cu putere de brațe vânjoase. Cei doi călăreți auzind sgomot, întoarseră caii și se îndreptară în treapad spre car, dar alte umbre ieșiră din țihlă, se răpeziră asupra lor, îi dădură jos de pe cai și-i amețiră cu lovituri de mănere de paloș înainte ca ei să fi avut vreme să scoată pe ale lor din teci; de aceeaș soartă avură parte și argații care urmau carul.

(Va urma).

Poezii populare.**Din America.**

Pare că m'am săturat
De-atâta înstreinat.
Bată-te străinătate,
Mult mi ai fost soră și frate,
Și mi-i fi până la moarte.
Singur turma mi-o păzesc,
Singur cina mi-o gătesc.
Aș vorbi și n'am cu cine,
Aș dormi, somnul nu-mi vine,
Am noroc că-mi vin ziare,
De știu ce-i în lumea mare.
Când mai știu ce-i pe pământ,
Îmi mai trece de urât.
Când mai știu ce e în lume,
Îmi par zilele mai bune.
Și când iau jurnalul'n mână
Uit că-s în țară străină.

*Gheorghe Suciu din Poiana-Sibiului
cioban în Montana.*

Din Boznia.

M'a adus Neamțul pe mine,
Munt; negru lângă tine,
Să cătănesc cu urât
Departa de ce-am iubit.
Cu urât și cu dor greu
Departa de satul meu.
Cu dor și inimă rea
Departa de țara mea.

Frunză verde foaie fragă,
Departa ești mândră dragă,
Eu departa, tu departa,
Numai Bosnia ne departa,
Bosnia și Herțegovina
Și afunda Dunărea,
Bosnia de s'ar cufunda
Și Dunărea de-ar seca,
În Dunăre crează ovăs
Să te văd mândro mai des.

Ioan Sas din Ernea.

Din Sebeșul de jos.

Foaie verde de ovăs
Fetele din satul nost
De frumoase sunt frumoase
Da sunt și tare făloase

Că-și fac peptare 'nflorate
Ca să nu le 'ntreacă alte,
Să fie cât de săracă
Și 'ntreacă pe cea bogată.

Își fac fuste tot cu crețe
Și să țin tare mărețe,
Își fac fuste 'n șase foi
Și nu mai vorbește cu noi

Mândro cu fusta mai mare
Ce te ți-i fudulă tare,
Mândro cu fusta mai largă
Nimănuia nu ești dragă.

Mândro cu fustele largi
De fudulă-abia te tragi,

Răzdoiul în Balcani.

Armata bulgară a încunjurat orașul turcesc Adrianopol. Bulgarii au dat și mai multe asalturi asupra orașului, dar Turcii încă s'au apărat cu tărie până acum. După știrile mai nouă, se zice, că Bulgarii au izbutit a da drumul râului Marica preste oraș, ca astfel să umplă străzile și casele de apă. Chipul de jos ne arată momentul, când Bulgarii pornesc un nou asalt asupra Adrianopolului. (Vezi și la pagina 2 și 10).

Mândro cu fustele lungi
De fudulă-abia le duci

Mândră dragă Sebișană
Țuțuți ochi și-o sprânceană,
Țuțuți gura și 'n obraz
Să fac la fete năcaz.

Achim Bonea.

Glume și snoave.

Țiganul și vremea rea.

- Măi Țigane!
- Aud Române!
- Te bagi la secere la mine?
- Mă bag.
- Dar dacă o plouă?
- Dar dacă nu m'oiu băgă?

Leacuri minunate.

Ca să te vindeci leane de răni, gălci, arsuri și degerături, să te ungi pe rană cu un chilogram de untură de țințar trăsmit.

Impotriva troacnei (guturaiului) e bun ciuiul (teiul), în care s'a pus un păhărel de lapte de muscă văduvă.

Boii Săcuiului.

Un Săcuiu perzându-și boii trimite pe fiul său să-i caute. Acesta, negăsindu-i, se întoarce către casă.

Săcuiul îi strigă de departe:

- Găsit-ai boii, Ianoș?
- Ba.

— Atunci du-te dracului după ei, că viu și eu călare.

La războiu.

— Mă Culeo, ce vei face în războiu, că de mergi înainte, te 'mpușcă dușmanii, de te 'ntorci înapoi, te 'mpușcă tovarășii tăi?

— M'ăș da la o parte, domnule căprar!

Bun răspuns.

Țiganul. Ai fân de vânzare, bade? Plătesc bine.

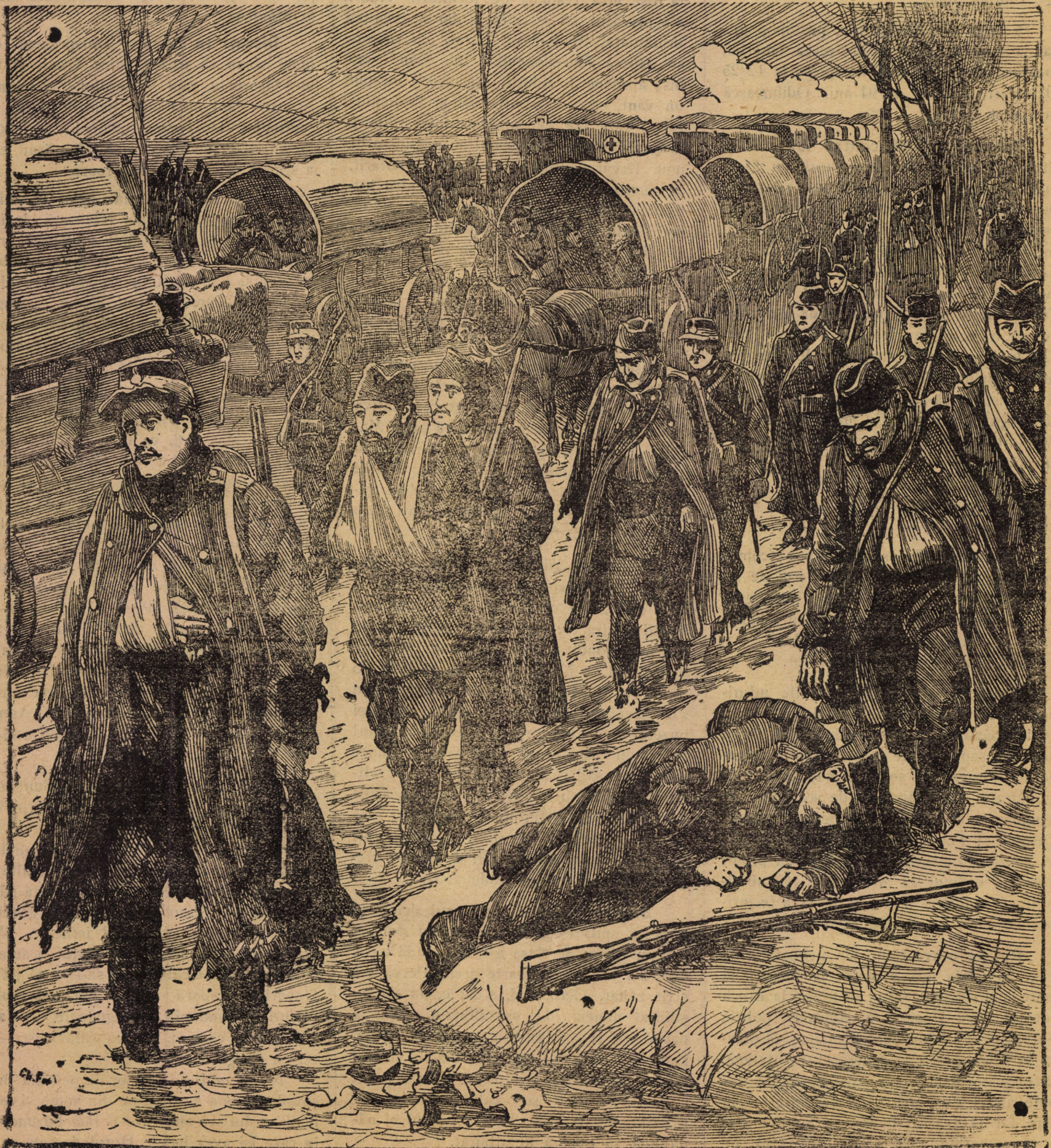
Țăranul. Par'că n'ai vite, jupâne, ori vre să-l mănânci singur?

Din ce să trăească?

Un Țigan cu albeață la amândoi ochii, dă peste un medic și-i cere ceva de pomană. Medicul îi zise: „Bine, că ai dat de mine. Hai acaaa, să-ți curăț albeața și să te scap de orbie!” Dar Țiganul: „Aș veni, dar dacă nu mai sunt orc, din ce să trăesc?”

Transportarea răniților.

Mii și mii de vieți omenești au costat până acum războiul din Balcani; Chipul de jos ne arată cum soldații răniți din armata sârbească sunt transportați în lazaretul dela Niș. (Cetește și cele scrise la pagina 2 și 10).

Știrile Săptămânii.

Sibiu, 7 Noembrie n.

† **Dr. Iosif Gall**, membru al casei magnaților, consilier al Curții împărătești, a murit la 18 Octomvrie în etate de 73 de ani. A fost membru al congresului național-bisericesc, al sinodului dela Arad, al fundațiunii Gojdu, al consistorului metropolitan, precum și al societăților culturale românești. Totdeauna a dat cu mâna largă pentru așezămintele noastre culturale. Într'un rând a încercat înființarea unui partid moderat guvernamental. În curând s'a convins însă, că nu se găsește guvern, care să dea de bună voie dreptate Românilor.

Răposatul a fost fiul protopopului gror. Grigore Gall din Cluj și moare în etate de 73 ani. — Odihnească cu cei drepti!

Vicar general al diecezei gr.-cat. Oradea-mare a fost numit în locul răposatului Dr. Augustin Luran, Sfinția Sa Dr. Florian Stan.

† **Ioan Ch. Dragomir**, protopop gr.-cat. român în Năprade (dieceza Gherlei, membru al Asociațiunii, a răposat la 12/25 Octomvrie în etate de 91 ani. Odihnească în pace!

Demonstrațiuni contra lui Tisa. Studenții universitari din Pesta au făcut mari demonstrațiuni contra lui Tisa. La pus păcatele să treacă pe dinaintea universității. Când l-au văzut, au început cu toții să urle: In furci cu el! Jos cu el! La strigătele studenților s'au strâns o mare mulțime de oameni, cari toți îl huiduiau. Tisa a luat-o în altă parte, unde s'a întâlnit cu o ceată de lucrători. Aceștia încă l-au luat în primire strigând: Jos hingherul! Mișelule Nu s'au mulțumit cu atâta, ci au început să-l bombardeze cu cartofi și alte legume putrede. Cu mare greu l-a vârit poliția într'o casă, apoi a risipit pe demonstranți.

Tisa ar trebui să ia pe Mangra cu el. Ar avea cu cine să împartă huiduelile și legumile stricate.

Comunele Galeș și Tilișca (comit. Sibiuului) au pretins dela ministerul de interne să li se dea numele lor românești, pe cari barbarii din Pesta li le-au schimonosit în „Tiliciche“ și „Sebengaloș“. Comitatul încă a sprijinit cererea lor.

Școale pentru subofițeri de administrație. Ministrul de războiu a hotărât, ca începând dela 3 Ianuarie 1913 să se deschidă șapte școale pentru subofițeri (caporali, sergenți și sergenți-majori) de administrație (cari îngrijesc de socoteli). În Ungaria va fi câte una la Pesta, Comora, Cașovia și Timișoara, în Transilvania una în Sibiu. Comandanții de trupe au primit totodată ordinul să aibă grije, ca subofițerii să cunoască limba maternă a feciorilor, iar dacă nu o știu, să o învețe.

Poliție patriotică. Un negustor de piei, Sas dela noi, a plecat la Viena să niște cumpărături. Când să treacă la Bruck (orașel între Ungaria și Austria), poliția l-a provocat să dovedească cu acte, că pleacă la Viena și nu la America! Se'nțelege, că negustorul nu s'a putut gândi, că-i trebuie astfel de hârtii când călătorește în țara lui (Ungaria și Austria sunt o singură monarhie, fără vamă între ele), de

aceea nici n'a putut dovedi așa cum îi plăcea bașbozucului din Bruck. Atunci l-au arestat, l-au închis într'o gaură împuțită și l-au condamnat la 12 zile arest și 60 cor. amendă în bani. Numai cu mare greutate l-au lăsat să telegrafizeze acasă, așa că după cinci zile a scăpat din ghiarăle acelor — polițiști. Ca să-și arete patriotismul, l-au mai și batjocorit, pentru că nu putea vorbi ungurește ca un betiar de pe Pustă. Aceasta a fost culmea obrăzniciei, pentru că Ungaria apuseană e țară nemțască, căci poporul de-acolo e în majoritate Germani (Șvabi), precum Ardealul nostru e țară românească, fiind noi Români în majoritate.

Povestea semilunei. Turcii au pe steagurile lor semiluna (jumătate de lună) și o stea. Semnul acesta l-au moștenit dela împărăția bizantină, cum se numia Turcia înainte de-a fi cucerită de Turci. Se povestește, că Filip, tatăl lui Alexandru Macedon, a vrut să cucerească Bizanțul, adică orașul Constantinopol de astăzi. El a fost însă respuns de locuitori. Atunci s'a prefăcut, că se retrage, dar în noaptea următoare, fiind cerul înorat, s'a rentors cu oștirea Macedonenilor lui. Când eră însă aproape de zidurile orașului, a început un vânt, care a risipit norii și la lumina lunii, care eră pe jumătate (semilună), orașenii au văzut oastea și au respins-o de nou. Drept mulțumită, orașenii au hotărât, ca semiluna să rămână pentru totdeauna semnul orașului lor. Împărații de mai târziu ai Constantinopolului i-au adăogat și o stea. Turcii încă au păstrat semnul acesta.

Boala „Maghiarilor gr.-cat. ajuns și în America. Rutenii duși acolo își au episcopul lor gr.-cat., care se vede, că e un Rutean cu dragoste pentru neamul lui, pentru limba lui. Asta am înțeles-o de-acolo, că văzând el între gr.-cat. câțiva renegați ticăloși, cari ziceau, că sunt Maghiari gr.-cat. și se purtau necuviincios în biserică, i-a mustrat foarte aspru. Lucrul acesta a supărat rău pe Jidanii dela gazetele din Pesta, cari se simțesc tot de o pănură cu „Maghiarii gr.-cat.“

Cruzimile războiului. Bulgarii, Sârbii și Grecii răspândesc tot felul de știri, prin cari arată cruzimile, ce le săvârșesc Turcii contra creștinilor. Se poate, dar în Constantinopol a sosit un maior turc de pe câmpul de luptă. El fusese rănit într'o luptă cu Muntenegrenii. Un Muntenegrin s'a apucat de cel rănit și i-a tăiat nasul și buzele. Prin urmare nici creștinii nu sunt mai buni, căci toate popoarele bulcanice sunt încă sălbatice pe jumătate. De altminteri Români nostri, cari au fost acum 20 de ani soldați în Bosnia, știu, cu câtă cruzime se purtau Bosniacii răsculați, cari toți sunt Sârbi, numai unii de religie creștinii, alții de religie mohamedană.

Bombe în tren. În trenul dela Budapesta spre Predeal a văzut un polițist într'un vagon de clasa a treia o ladă mare, care s'a dovedit și foarte grea. Pe ea eră scris zăhar. Cercetând, a cui e, nu s'a înștiințat nimeni. La cea dintâiu stație a dat-o jos și a deschis-o cu mare grije. Lada eră plină cu bombe, dinamit și alte materii exmlozive. Stăpânul ei n'a putut fi găsit. Se dă cu socoteală, că eră pentru războiul din Balcani, unde stăpânul ei nădăjduia să ajungă neturburat.

„Societatea meseriașilor români din Blaj“ a primit următoarele contribuiri: La *fondul casei împreunate cu hală de vânzare* George Pop de Băsești 28 cor., Petru Pop, jude în penziune Brașov 20 cor., Dr. Teodor Mihali, prezidentul clubului național, Dej 17 cor. N. N. 10 cor., Dr. Țigărean, adv. Oravița 5 cor., Iuliu Moisil, București 2 cor., Niculae David director de bancă, Bucium-Șasa, Onițiu George, preot, Găbud, Ilie Gordon, preot, Șieu-Cristur, Isidor Butnariu, preot, Roșia Abrudului câte 1 cor. La *fondul văduvelor și orfanilor de meseriași* dl A. Coltor a colectat 60 cor. 20 bani, cu prilejul cununiei d-șoarei Mărioara Macelar din Blaj cu dl Ioan Băcău absolvent în teologie din Lugoj.

Pentru marinimoasele contribuiri mulțumește în numele comitetului G. Precup, prezident.

Urs lângă oraș. În apropiere de Brașov a împușcat un vânător de potârnică o ursoaică de doi ani. Nu s'a mai pomenit, ca să fie împușcat un urs așa de aproape de oraș, într'un loc unde umblă mulți la plimbare.

Inecați în Someș. Doisprezece oameni voiau să treacă, între Traniș și Someș-Oșorheiu, râul Someșului într'o lunte. Aceasta fiind prea mică pentru atâția, s'a scufundat. Unsprezece oameni s'au înecat, iar al doisprezecelea, Teodor Murășan, care a scăpat, a înebunit de groază.

Decât războiu, mai bine temniță. Niște dezertori dela noi trecuseră înainte războiu în Serbia. Când a izbucnit războiul, Sârbii au prins și pe dezertorii străini și i-au vârit în armata, care plecă împotriva Turcilor. Doi dintre aceștia, Foreț Laios și Kirali Mihali au fugit înapoi în Ungaria și s'au prezentat la diregătorie. Ei sunt acum în temniță.

Mulțumită publică. După legea școlară din 1907 toți contribuabilii suntem datori a plăti 5% ca dare de cult. Institutul nostru „Frăția“ din Agnita, fiind încă supus acestei îndatoriri, a hotărât ca procentele, ce se vin ca dare de cult pe fiecare an, să le dăruiască pentru școlile noastre din tractul Agnitei. Astfel în anul acesta s'a început cu școala din Agnita, dăruinduisă ca dare de cult pe 1912 30 coroane (treizeci). Pe anul viitor să va da la o altă școală după alfabet, și așa mai departe. Scaunul școlar din Agnita în numele parohienilor aduce Onor. Direcțiuni a institutului „Frăția“ pentru acest dar și pe calea aceasta mulțumită publică. Agnita 2 Octomvrie 1912. Pentru Scaunul școlar: *Ioachim Părău*, președinte.

Pățania unui hoț de tren. Sunt hoți, cari și-au ales meșteșugul de-a fură pe călătorii cu trenul. Unii se folosesc de înghemueala de pe coridoarele vagoanelor, ca să vâre mâna în buzunarul vecinului și să-i șterpelească punga, alții așteaptă până ce adoarme călătorul, cu care se găsește singur în cupeu, și apoi îl jefuește. S'au întâmplat chiar cazuri, de hoțul a amețit cu o doftorie pe călător, ca să-l poată jefui. Uneori îl omoară chiar. Cele mai multe furturi se întâmplă în vagoanele de clasa I și a II-a, căci în acestea călătoresc de cei cu punga mai groasă.

Nu de mult un călător de pe linia Brașov-Budapesta se trezește din somn și vede înaintea lui un om, care îi tăia buzunarul, în care își avea banii. Hoțul descoperit o

ia la fugă din vagon, călătorul după el. Ca să scape, hoțul deschise ușa vagonului și sări pe linie, care avea două rânduri de șini. Tocmai atunci veni un tren din cealaltă direcție. Hoțul a fost apucat de roatele acestui tren și făcut bucăți.

Boicot în Anglia. E cunoscută lupta îndârjită, pe care o duc Englezii și Germanii pe terenul comercial. Germanii au isbit să învingă cu mărfurile lor pe cele englezești în multe țări. Ba multe fabrici din Germania trimit mărfuri chiar în Anglia. O parte din Englezi a început boicot în contra mărfurilor germane, îndemnând, prin cărți postale, ca nici un Englez să nu le mai cumpere.

Canalul de Suez, care împreună Marea-Mediterană cu Marea-Roșie și desparte Asia de Africa (de-alungul Egiptului de meazănoapte) va fi adâncit până la 36 de urme (șase stângini, aproape 12 metri), așa că să poată trece și corăbiile cele mai mari de războiu prin el. Lucrarea se face la îndemnul Englezilor, cari stăpânesc peste Egipt.

Omor îngrozitor. Niște tâlhari au omorât pe cunoscutul binefăcător *Stroe Be-Loescu* din Bârlad (România) împreună cu servitorul său. Cel ucis a dăruit zeci de mii de lei pentru școlile și instituțiile culturale dela noi și din România, așa că moartea lui umple de durere sufletele tuturor Românilor.

Scumpetea cărnii e în Germania așa de mare, încât oamenii săraci au ajuns să mănânce și carne, care a început să putrezească. Urmarea a fost, că mulți s'au îmbolnăvit. Guvernul german a deschis granițele pentru carne din străinătate, dar poate fi adusă numai în orașele cele mari.

O altă dovadă despre sărăcia cea mare e și deschiderea unei măcelării în orașul Halle, unde se vinde numai carne de câne.

Viața ciobanilor noștri în America. Ni se scrie: Chiar numai din Poiana Sibiului suntem aproape trei sute de ciobani păzind turme mari de oi p'aici prin statul Montana. Și ne plătește simbricie foarte bună, 40 dolari (200 coroane) pe lună. Așa și eu am intrat în al treilea an decând mă aflu pe teritoriul Statelor-Unite din America. Vă mulțumesc pentru sprijinul, ce mi l-ați dat.*) Că mă gândesc de multe-ori la iubita mea patrie, că ce se mai întâmplă prin ea, dar până acum nu puteam afla nimic. — Noi pe-aceia o ducem bine, numai singurătatea aceasta e neplăcută pentru noi aicea, păzind turme mari de oi, două-trei mii de oi într'un ciopor și numai un cioban singur la fiecare ciopor. Dar așa unii dintre noi mai cetim jurnale de ne mai trece de urât prin aceste pustișaguri. E rău, că prea puțini dintre Români noștri cetesc jurnale. *George Suci* din Poiana, acum în Lewis-Montana.

Inzula bețivilor. Intre popoarele cu mulți bețivi se numără și cel englez, răspândit în toate cinci continentele pământului (Europa, Asia, Africa — lumea veche, apoi America și Australia — lumea nouă). Cei din Australia au ales o inzulă mică, în apropierea inzulei celei mari Nona Zelandă, și acolo duc pe toți bețivii. Pe inzulă nu se găsește nici un fel de bețură, afară de apă și lapte. Mai toți bețivii aduși pe aceasta inzulă se vindecă de patima

*) Abonând foaia prin banca *Mielul* din Poiana, administrația i-au trimis numai decăt numerele.
Red. Foaie Pop.

lor și după ce au părăsit inzulă nu mai vreau să știe de bețuri alcoolice (cari conțin spirt, cum e rachiul, vinul și berea) În Zelandă Nouă au votat de altminteri și o lege, care pedepsește cu temniță grea pe celce ajunge a patra oară pe „inzula bețivilor“, numită de altminteri „Cumpătarea“.

Un nou atentat contra lui Cuvai. Ura Croaților contra lui Cuvai, sluga guvernului din Pesta, nu s'a potolit încă. În fața palatului lui din Agram, unde șede Cuvai, s'a sinucis un student în drept, după ce a tras mai multe gloanțe de revolver în ferestrele palatului.

Facem cunoscut, că cine nu primește vr'un număr din foaie să reclameze îndată la postă, sau la noi cel mai târziu la 2—3 zile după aceea. Iar nu după săptămâni, când nu mai avem acei numeri.

Cine n'ar avea partea romanului „Cu paloșul“ complet, dela început, să ne scrie acum până mai avem. Bine înțeles, e datorința fiecăruia, ca să-și grijească foile din cât se poate. În viitor nu vom mai putea trimite nici din acestea așa multe. Iar cine nu cetește toate foile, acela nu va putea înțelege cum se cade acest roman istoric atât de interesant și frumos. Grijiți, deci, partea foii cu romanul!

Restaurantul L. Brote, Sibiu Promenada Bretter, primește abonamente la ameză cu 26 cor. lunar. Seara după listă cu cârtică de cupoane. 20% scăzământ.

„FOAIA POPORULUI“

este

cea mai veche, mai bună și mai ieftină foaie pentru poporul nostru.

Cuprinsul ei, foarte bogat și variat, este anume întocmit pentru trebuințele țărânului român.

Numeri de probă se trimit la cerere ori-cui gratis.

Abonarea se poate face cu începutul fie-cărei luni și costă:

Pe un an întreg	4 cor. 40 bani
Pe o jumătate de an	2 „ 20 „
Pentru țările străine	11 „ anual
De acum până la Anul-nou 1	„ „

Abonații cei noi primesc în cinste și partea romanului „Cu paloșul“, care s'a tipărit până acum în foaie.

Lățiți deci „Foaia Poporului“ preste tot locul, ca astfel să o putem face și mai bună!

Cărți și reviste.

În zilele acestea a apărut în editura librăriei Ciurcu din Brașov ediția a treia, prelucrată și augmentată, a cărții de specialitate: **Corespondența comercială**, cu explicarea terminilor comerciali, de I. C. Panțu, profesor la școala superioară de comerț din Brașov, format 8° mare I—XVI + 340 de pagini. Prețul cor. 3.50.

Această carte cuprinde teoria corespondenței comerciale și 474 de modele de scrisori comerciale, atât în afaceri de mărfuri cât și de bancă, adunate din practică. De mare importanță și de un folos neprețuit este terminologia comercială în care se dau explicații pe scurt, asupra diferiților termeni din variatele afaceri comerciale. Sunt cu totul peste 800 de termeni explicați pe trei coli de tipar, format de lexicon. — Recomandăm această carte

folositoare tuturor comercianților, contabililor și funcționarilor de bancă, membrilor din direcțiunea băncilor, precum și preoților și învățătorilor, cari au interes de a se informa temeinic în diversele afaceri comerciale.

De vorbă cu sătenii. Gânduri și îndemnuri. De Alexandru Lupeanu. Cluj, editura și tiparul tipografiei „Carmen“ Petru P. Barițiu, 1912. Pagini 140. Prețul 70 bani cu porto cu tot.

La noi Români, până în vremile mai apropiate, nu s'a pus o îngrijire mai deosebită pe cărțile și tipăriturile menite poporului. Nu sunt așa de îndepărtate zilele, când cetitorii dela sate puteau să afle pentru dânșii singur cârticelele de visuri ale iconarilor dela târguri. Scriitorii noștri, aproape toți, își căutau cetitorii mai ales dintre cârturari. Anumit numai la popor s'au gândit foarte puțini. În zilele de-acum însă, cari trebuie să fie ale deplinei și obștești luminări, ochii tuturor sunt îndreptați spre sate. Așezămintele noastre culturale și-au pus ca cea mai de frunte țintă a lor ridicarea la lumină, prin carte, a poporului. Iș această țintă trebuie să fie a noastră a tuturor.

Cârticica, care a ieșit acum de sub tipar, vrea să fie o unealtă a luminării celor mulți. Cuprinde o seamă de îndemnuri foarte potrivite pentru săteni. Gânduri și povești actuale prinse în bucăți ușoare, în povestiri ici-colo, cari se vor citi cu plăcere. E vorba aici despre Carte și foloasele ei, despre îndemnul firii, despre lege, apoi învățături despre Barițiu, Cuza Vodă, Basarabia, Stroiescu, Fapta bună, Credință, Curățenie, Cruțare, America și altele. Limba e pe înțelesul tuturor, dar ținută în aceeași vreme la înălțime literară, Alexandru Lupeanu (*Melin*), e unul dintre bunii mănuitori ai penei din generația tină. E cunoscut de cetitorii revistelor și gazetelor noastre. Cârticica cuprinde nouă coale de tipar și e, relative, cea mai ieftină carte apărută de curând la noi. De vânzare la tipografia „Carmen“, în Cluj-Kolozsvár, Str. Ferencz Jozsef 58, și la toate librăriile românești. Prețul 70 fileri cu porto cu tot.

În „*Biblioteca pentru toți*“ Nr. 787-788 a apărut: **Educația prin sine însuși** de dl *G. Aslan*, doctor în litere și filozofie dela Universitatea din Paris, docent la Universitatea din București. Succesul fără precedent, pe care l-a obținut această frumoasă scriere de filozofie practică, a îndemnat direcția „Bibliotecei pentru toți“ s'o cumpere pentru a o pune la îndemâna tuturor tinerilor, care se 'ngrijesc de viitorul lor, tuturor oamenilor doritori să trăiască o viață mai bună. Toate revistele și ziarele de seamă au vorbit în chip favorabil despre merituosă lucrare a dlui Aslan. Dl I. Kalinderu s'a ocupat de ea într'un raport către Academie. Lucrarea este scrisă într'un stil curat și presărată din belșug cu anecdote, cari fac lectura plăcută. Caracterul scrierii este dar atât distractiv cât și instructiv. De aci se explică, de ce prelegerile dlui Aslan au fost urmărite cu multă atenție. Prețul 60 bani. De vânzare la mai toate librăriile din țară. Catalogul complet al „Bibliotecei pentru toți“ a se cere la librăria editoare Leon Alcalay, București.

Ultime știri. Războiul în Balcani.

Învingerile Turcilor nu se adevăresc. — Armatele aliate bat mereu pe Turci. — Turcia urea pace, dar statele balcanice nu se învoiesc. — Căderea și împărțirea Turciei e aproape. — Greutatea zace numai acolo, că nu știu cum s'o împartă, spre mulțumirea tuturor Marilor Puteri și a statelor balcanice.

La sfârșitul săptămânei trecute Turcii au lătit vestea, că ei ar fi bătut pe Bulgari la Lule-Burgas, i-ar fi respins la Adrianopol și orașul Kirkelise l'ar fi luat din mâinile Bulgarilor.

Toate aceste știri s'au dovedit la urmă de neadevărate. Ele au fost răspândite de Turci numai pentru liniștirea populației turcești, care e foarte năcăjită pe conducătorii armatei lor.

Adevărul este, că Turcii perd luptă după luptă. De câștigarea vr'unei bătălii mai de dai Doamne din partea lor, nu poate fi nici vorbă deocamdată.

O luptă mai mare a avut loc zilele trecute la Lule-Burgas, unde, se zice, că Turci ar fi pierdut la 40 de mii de soldați. Orașul Adrianopol e încă tot încunjurat de armata bulgară, care dă mereu asalturi asupra orașului. De cuprins nu l'au cuprins încă, dar cine știe dacă în curând nu le va izbuti și asta.

Între astfel de împrejurări e de înțeles știrea, că guvernul turcesc s'a adresat Marilor Puteri, ca acestea să se întrepună pentru pace sau cel puțin pentru un armistițiu. Statele balcanice nu voiesc să știe însă de pace sau armistițiu. Ele au de gând să pătrundă cu trupele până la Constantinopol, iar numai după aceea să-și spună ele condițiile de pace.

În cele următoare lăsăm să urmeze știrile mai nouă:

Sofia. Bulgarii au avut la Lule-Burgas o mare învingere asupra Turcilor, cari au suferit pierderi mari. Foarte mulți turci au fost făcuți prizonieri.

Londra. Încă dela început, știrile despre învingerile Turcilor au fost primite aici cu neîncredere. Ele au fost puse la cale cu scopul de a liniști populația turcă din Constantinopol, care e iritată la culme.

Adrianopol. Artileria (tunari) bulgară a început din nou atacul contra Adrianopolului. Aviatorul rus Iasimov a făcut mai multe sboruri pe deasupra orașului, ca să vadă ce fac Turcii în cetate. Acestia au pușcat asupra lui, dar nu l'au nimerit, fiindcă el se urcase la o înălțime de 1300 metri.

Viena. Știri sosite aci vestesc, că o nouă luptă au câștigat Bulgarii contra Turcilor pe șesul Ergene. Armata turcească era compusă din aproape 200 mii de oameni, iar Bulgarii la 150 mii. S'a început o luptă crâncenă, în care Bulgarii i-au respins pe Turci dela râul Ergene spre sud-est la Ciorlu. Turcii au suferit aici o nouă înfrângere și au fost siliți să se retragă în grabă spre Ciatalgea. Bulgarii au cuprins și un tren cu opt vagoane de alimente și munițiuni.

Adrianopol. Bulgarii bombardează mereu orașul. Legătura între Adrianopol și Constantinopol este întreruptă.

Constantinopol. Aici au sosit știri, că armata turcă se retrage spre Ciatalgea. Gazetele sfătuiesc poporul turcesc să nu-și peardă nădejdea Izbânda războiului poate fi încă schimbăcioasă. Trupele noastre se apără cu succes în părțile orașelor Scutari și Ianina. Noi am hotărât, firește, apărarea intereselor patriei până la urmă.

Sofia. S'a format o nouă armată bulgară de 100 mii de oameni, cari sunt recrutați din anii 1912 și 1913

Belgrad. Ministerul sârbesc de război încă a ordonat, ca toate trupele sârbești, ce mai sunt să fie trimise în Bulgaria. Mai multe trenuri militare au plecat spre Bulgaria.

Paris. Ministrul-președinte francez Poincare a luat sarcina asupra sa, ca să se întrepună pentru pace. El a propus Marilor Puteri următoarele: Statelor biruitoare să li-se recunoască dreptul de administrare (să cârmuească și stăpânească) preste locurile, pe cari le-au cuprins prin luptă. Turciei să i-se lase orașul Constantinopol dimpreună cu o parte a țării din jurul lui. Celelalte afaceri, ce mai sunt de regulat, să le hotărască o conferență a Marilor Puteri, care să se întrunească cât mai curând. (Aici e de observat, că aceste propuneri sunt făcute pe placul țărilor balcanice, de oarece Franța și Rusia sunt pe partea lor).

Asupra propunerilor de sus numai Rusia s'a declarat până acum, că le primește. Ministrul de externe al monarhiei noastre, contele Berchtold, a declarat, că guvernul mai întâiu va trebui să se pună în legătură cu celelalte Mari Puteri. Hotărârea guvernului nostru se va putea ști numai în urma înțelegerii dintre Marile Puteri.

Londra. Ministrul de externe englez, Edward Grey, a zis, că nimeni nu voiesc să le iee statelor balcanice dreptul de ași întocmi condițiile, pe lângă cari ele ar fi învoite să închie pace.

Viena. Marile Puteri au făcut cunoscut statelor balcanice, că guvernul turcesc le-a rugat ca să se întrepună pentru încetarea luptelor. Dacă statele balcanice consimt la asta, atunci Marile Puteri sunt gata să facă cele de lipsă. Se crede însă, că statele balcanice nu se vor învoi în aceasta privință, înainte de a-și fi ajuns scopurile lor militare. Aceste scopuri sunt înfrângerea armatei turce la Ciatalgea, căderea orașelor Adrianopol și Scutari, iar pe cealaltă parte ocuparea orașelor Salonice și Monastir. Bulgarii ar vrea însă cu orice preț să bată pe Turci și în Constantinopol.

Constantinopol. Se zice, că aci se fac pregătiri pentru trecerea Sultanului, a curții împărătești și a guvernului în Azia mică.

București. România stă mereu deoparte și nu se amestecă în luptele sângeroase din Balcani. Dar cu toții sunt pe părere, că dacă statele balcanice vor primi dela Turcia teritorii nouă, atunci România încă trebuie să primească. Ba sunt mulți, cari zic, că aceasta trebuie să i-se fi asigurat deja României din partea Bulgariei, — pentru cazul că statele balcanice ar învinge pe Turcia, —

alteum România n'ar fi stat așa tare la oparte, neducând armată nici chiar la granița bulgară.

Budapesta. Deși se pare, că războiul se va sfârși în curând, totuși aici s'a lătit svonul despre o apropiată mobilizare. Se zice, că fabricile cele mari au primit înștiințare, ca să se asigure de cărbuni și mărfurile de lipsă, de oarece în curând căile ferate se vor folosi numai pentru armată. Alte fabrici ar fi primit comande grabnice de haine militare etc.

București. Aci se discută mult și aceia, că oare e mai bine a sta România lângă Austro-Ungaria și Germania sau că ar fi mai nimerit a-și schimba politica, căutând în viitor o apropiere la țările balcanice — cari bucuros o ar vedea între ele — și la Rusia?

Se mai svonește, că Principele moștenitor Ferdinand al României, va pleca în curând la împăratul nostru Francisc Iosif. El are se ducă o scrisoare a regelui Carol. Cine știe ce mai este și aici la mijloc.

Călimdarul Poporului

era se apară în săptămâna aceasta, dar am mai amânat câteva zile, dorind a aduce în el o seamă de

Chipuri interesante dela războiul din Balcani,

cari nu se vor afla în nici un Călimdar românesc. Chipurile acestea le așteptăm în tot momentul, ca apoi să putem pune călimdarul în vânzare. Afară de aceea călimdarul nostru are un cuprins bogat și interesant: novele, poezii, povești, icoane frumoase, mai multe deslușiri asupra legilor (Advocatul popular) și alte învățături de folos pentru poporul nostru. E deci cel mai bun călimdar românesc. Prețul e 40 bani și 5 bani porto, ca și în anul trecut. Cine dorește a căpăta călimdarul îndată ce se va pune în vânzare, acela să scrie de grabă, deoarece comanda se vor trimite pe rând, care dupăcum au sosit aici.

Poșta Redacției și a Administrației.

Leontina Cupșa, Romanul „Cu paloșul“ tipărit în carte nu se află.

M. Drăgan în C. Am cetit cu plăcere cele scrise.

Toma Doican în S. Regretăm, dar nu mai avem numeii doriți.

Valeriu Gavordia. După cât știm, acele lucruri n'au fost destul de lămurite. A face supărare n'a cugetat nimenea.

Anghel Meteș. Scrie-ne comuna și adresa D-Tale de-acasă, alteum nu-ți putem trimite cele cerute, fiindcă nu te găsim în protocol.

George Curilă, America. Ți-am trimis cele dorite.

Ioan Cupariu, Rășadului. Foaia pentru întreagă Austria și Bucovina costă, ca și la noi, numai 4 cor. 40 bani. Cu acest preț se trimite deci și la Viena.

Moise Puia. Cartea stuparilor săteni, de R. Simu, costă 80 bani eu porto la olaltă. După sosirea banilor se va trimite.

Vasilie Curtuț în M. În românește nu știm unde se află o astfel de carte. Despre călimdar costă în foaie.

Teodor Vasi în Deva. Ce cărți Nr. 12, 13 și 14? Nu înțelegem cele scrise.

Ruseiori. Mulțumita publică se va publica în anul din numeii viitori.

Redactor resp.: Nicolae Bratu.
Editura și tiparul „Tipografia Poporului“.

Târgurile de țară.(Ziua târgurilor e după *calendarul vechi*).

- 30 Octombrie: Barot, Farcașlacă.
 31 Octombrie: Cocmani, Hunedoara.
 1 Noembrie: Bateș, Ciacova.
 2 Noembrie: Agârbiciu (com. Turda-Arieș), Măgheruș, Rechișdorf, Tășnad.
 3 Noembrie: Macău.
 5 Noembrie: Baia mare, Hundrubechiu.
 6 Noembrie: Apoldul-mare, Frataung., Harosherec, Vințul de sus.

În aceste zile se ține în comunele de mai sus târgul de mărfuri, pe când târgurile de vite, cai, oi, porci, etc. se țin, ca de obicei, cu 1—2 zile mai înainte.

„Foia Poporului“ cu numărul se află de vânzare în Sibiiu — în tot decursul săptămânei — la Administrația foil, strada Măcelarilor Nr. 12, precum și în trafica și prăvălia de ziare L. v. Németh în strada Turnului (Saggasse) Nr. 12, iar pentru partea de sus a orașului în trafica și prăvălia de ziare H. Frank, strada Cisnădiei Nr. 36.

Dentist

615 12—53

VIRGIL MUNTEANSibiiu, strada Măcelarilor
întrarea prin

Strada Poplăcii (Quergasse) Nr. 22.

Pune dinți

în cauciuc și de aur cu prețuri moderate

Loc deschis.

Oleul de ficat de pește al lui Zoltan, în raport cu calitatea sa eficientă și plăcutul gust ce-l are e neîntrecut. Nu conține nici gumi nici glicerină ca alte emulsii, de aceea este un extract nutritiv și întăritor. Se capătă la farmacia Zoltan, B dapest, Szabadság-tér.

Caut o fată 808 1—3

frumoasă, fie cât de săracă, din jurul Sibiiului, care dorește să vie în Statele Unite. Subsemnatul sunt un bun proprietar în apropierea Sibiiului și în bună stare în Statele Unite. Am etate de 24 ani și aș dori să mă căsătoresc cu o fată frumoasă, dar Româncă, la care i-aș trimite la vreme bilet de vapor și toate speșele până în Statele Unite. Doritoarea e rugată a se adresa, trimițând și o fotografie, la V. Paleru, Harvey, Ill., Nord-America.

O casă

pentru economie, care constă din două olăi, culină, șură, grajd și 298 metri pătrați grădină, se vinde din mână liberă cu preț eștin. A se adresa la cancelaria **Dr. Boncz** avocat, Sibiiu, strada Cisnădiei 39. 809 1—

O casă

la țară, zidită cu îmbolditură, având și cărcimă, e de vânzare din cauza bătrânețelor. Amănunte se pot primi dela Markus Mandl în Sibiiu, Knopfgasse Nr. 2. 807 1—3

Vă pudrați? --- Da!De când se află de vânzare și în
Ungaria renumita

Pudră americană de porcelan

JESZ,m'am obicinuit a folosi și eu pudră,
pentru că

Pudra de **Jesz** este pudra cu mirea-porcelan
sma cea mai plăcută.
Pudra de **Jesz** este pudra cea mai
porcelan **Jesz** fină din lume.
Pudra de **Jesz** este pudra cea mai
porcelan **Jesz** inofensivă.
Pudra de **Jesz** împiedecă asudatul feței a
porcelan **Jesz** mânilor și a subsuoilor.
Pudra de **Jesz** face să dispară zgrăbunțele
porcelan **Jesz** și pietele pistrii de pe față.
Pudra de **Jesz** se lipește de pielea
porcelan **Jesz** feței admirabil.
Pudra de **Jesz** dă feței o înfățișare ele-
porcelan **Jesz** gantă și plăpândă.
Pudra de **Jesz** se uzită și ea pudra de față
porcelan **Jesz** cea mai fină din lume.
Pudra de **Jesz** se capătă în cutii originali
porcelan **Jesz** americane de câte **3** și **5**
Cor. în 6 culori diferite și anume:
în culoarea albă, roza, roza-pa-
lidă, crem, crem-palid și în co-
loarea naturală a feței. La co-
mande să se spună anume și lămurit:
In ce culoare și de care preț să
se trimită pudra comandată.

**Fete până și feciori
dela țară**

cumpără în cantități mari

Creme-Diana

și

Săpun-Diana.**Alifie pentru înfrum-
sețarea feței și pentru
fineață mânilor,**de când aceste să capătă pretutin-
denea cu prețul de**50 fileri.**Unicul mijloc împotriva zgrăbunțelor
și a petelor pistrii de pe față.Se poate comanda prin postă pe
lângă rambursă dela**Béla Erényi**

Apoteca-Diana

în

Budapesta, Károly-körut Nr. 5.

Comanda cea mai mică e de 3
Cor. Se poate comanda pretutindenea
în țară. 627 5—10**La „Croitoria Universală“****I. PETRASCU**

Strada Cisnădiei Nr. 30. SIBIIU. Strada Cisnădiei Nr. 30.

Telefon Nr. 172.

Premiat:
Expoziția internațională de modă
Paris 1911
Grand Prix și medalia de aur.

Premiat:
Expoziția universală din
Roma 1911
Grand Premio și medalia de aur.

Prin aceasta îmi permit a aduce la cunoștința onoratului public, că în atelierul meu de primul rang, unde sunt ocupați la 20 de lucrători, primesc și execut tot felul de haine, atât civile cât și militare.

Pentru sezonul de toamnă și iarnă tocmai acum mi-a sosit o mare alegere de stoffe engleze și indigene. Croială cu gust și după ultima modă, garantând pentru ori ce lucru.

Serviciu solid și grabnic. — Prețuri moderate.

Sprijiniți industria română!

718 8—

Bruno Widlasch,

lăcătușerie artistică pentru mașinării și zidiri. — Atelier special de instalațiuni pentru lumină electrică, apaduct, aranjamente pentru băi, canalizări și closete.

Sibiiu, Fingerlingsgasse Nr. 3.

Oferă cele mai solide lucrări: porți de fier, trepte (scări), balustrade și îngrădiri de morminte după desen sau după planul propriu; cuptoare și cazane, montări și transmisiuni pentru orice fel de mașini. Aranjări complete

de closete pentru canalele din orașe. Instalări de băi, apaducte și canalizări. Depozit de fântâni de apă (construcții proprii), cari s'au adevărit de cele mai bune până acum. Closete patent scutite de îngheț, montate gata, cari în cursul iernii trecute n'au înghețat în liber nici la un ger de 28 grade, liferez cu garanție pe 5 ani. 750 3—6

Cea mai perfectă executare de instalațiuni de lumină electrică, telefoane și telegrafe. Vânzare de cazane de aramă și tincuire. Proiecte și planuri gratuit și prompt.

Institut pentru cursuri de științele comerciale de Frideric Mester, proprietarul celei de mai înainte peste granițele Europei cunoscuta Academie comercială în Lipsa. Prospekte gratis trimite Direcțiunea. 802 2-6

Publicațiune.

Adus la cunoștința publicului, că am hotărât vânzarea realităților cuprinse în cartea funduară Nr. 1778 din Racovița, Nr. top. A. + 528/1, 529/1, fără sarcină, ceea ce se poate controla la tribunalul din Sibiu.

Pe realități, cari sunt un intravilan în mijlocul satului, situat în locul cel mai favorabil, se află o casă mare, cu 6 încăperi, și toate clădirile necesare, din material solid și neruinat. Casa a servit până acuma de locuințe și școli.

Prin această publicitate benevolă, pe termenul de 14 Noembrie st. 1912 la 9 ore înainte de amiază.

Prețul de strigare va fi 10,000 coroane, și realitățile se vor vinde celui ce va oferi suma cea mai mare, în ziua licitației.

Ca vadiu este a se depune înainte 20%, din prețul de strigare, și este a se adauge în cursul licitației, în raport cu suma oferită. Informațiuni în această cauză dă dl avocat Dr. Eugen Piso în Sibiu. 791 2-3

Racovița, (comitatul Sibiu), 25 Octombrie 1912.

Ioan Selegean, jrn.

Un număr foarte mare

de acții dela banca „Ajutorul“, din Șeica-mare sunt de vânzare. Informații se dau la administrația „Foi Poporului“, în Sibiu. 695 10-15

2 băieți

se primesc ca învățăceli în lucrătoria mea de cismărie și ghetărie. **Teodor Moldovan, Sibiu**, strada Elisabeta Nr. 85. 792 4-6

Napi de nutreț

foarte frumoși, 50 măji metrice, se află de vânzare la Vasile Lazar în comuna Bradu (Fenyőfalva). 790 2-3

De vânzare 806 1-3

se află o casă constătătoare din 3 odăi și 2 culine, Sibiu, Poarta Turnului Nr. 115. Tot de această curte se mai ține o parțelă, care corespunde în Wachmannasse. A se întreba acolo.

S'a perdut o bivolă

oed coarne cu semnul 32. — lipsește din 25 Octombrie n. 1912. — Cei ce știu ceva, binevoiesc a aviza pe păgubașul **Andreas Schnell**, Turnișor Nr. 242. (805 1-3)

De vânzare 803 1-3

se află o grădină de 1600 stânjini în Sibiu, strada Lemnelor (Holzgasse) Nr. 24.

Pregătesc

peruci pentru păpuși executate cu gust.

Plete, bucle de păr și tot felul de părți de păr, pe lângă cea mai acurată execuție.

Adaus de păr

pentru „frizură modernă“ în depozit

Frizare pentru dame

în sau afară de casă. Tot aici se și cumpără păr pentru dame pe sub poartă în stânga, ușa primă. Pentru binevoitoare comenzi se roagă

Fritz Essigmann,

804 1-3

frizer,

Sibiu, Schmidtgasse 15.

Auleo!

La Tuse, răgușală și întrocinare ajută sigur și repede

Trăiască

Afurisita de tusa mă inecă.

Pastilele de piept ale lui Egger

au un gust admirabil și nu strică pofta de mâncare

Un carton 1 cor. și 2 cor.
Carton de probă 50 fil.

Pastilele lui Egger mă scăpară iute.

In Sibiu să poate căpăta la apotecele:

Guido Fabritius, I. C. Molnár, Carol Morsner, Carol Müller, E. Rummeler, Karl Pissel, Alber Zink.

In Sebeșul-săcesc la apotecele Stefan Heitz, I. C. Reichard și Walter Metz.

741 7-26

Ce spune un preot.

Onoratul domn Dubois, preot în apropiere de Poitiers, suferia de o boală grea de stomac; tot ce mânca, trebuia iarăși să verse. „Pe lângă acestea, spune el, eram foarte înmuiat și de multe ori 8—10 zile nu aveam scaun, astfel că vedeam afară galbin de tot și slăbisem ca un schelet.

În stare sănătoasă eu sunt de un caracter nobil și binevoitor, dar în urma acestei boale mă aflam în o stare nervoasă și ușor de iritat. Eu îmi compătimitiam viața și cel mai mic inconvenient mă enerva, astfel că din ce în ce îmi perdeam paciența și cumpăneala, prin ceea ce deveniam arrogant.

Dar am auzit de fericitele succese ale Cărbunelui Belloc și m'am dus într'o zi la Poitiers, de unde mi-am cumpărat o sticlă de Belloc. La câteva ciasuri, după ce am luat prima lingură, am simțit în mine deodată ceva atât de plăcut, încât nici eu nu puteam crede, de oarece boala mea era foarte grea. Am luat însă și mai departe cărbunele Belloc în măsură mai mare, câte 3 și 4 linguri de supă dimineața, și tot atâta seara. De altcun le luam cu plăcere,

Dl Dubois, preot.

ba aș putea zice că cu o alevărată râvnă, astfel că acestea îmi devenise o trebuință absolut necesară. Cele dintâi linguri au delăturat vărsarea, iar după 4 zile a încetat și înmuierea stomacului, ceea ce nu s'a mai ivit. De acum înainte am putut mistui mâncările, capul îmi era mai liber, noaptea puteam dormi și mi-am început din nou lucrările și ocupația pentru predică. Buna dispoziție și față sănătoasă le-am căpătat din nou, tot asemenea și humorul de mai înainte. Eu am făcut cura în decursul unei luni și am folosit cu totul 4 sticle din Cărbunele Belloc (prefăcut în prav). De atunci mănânc orice și sunt absolut sănătos, fără a mai fi simțit vrodată urmările boalei, iar de atunci sunt 3 ani. Semnat: Adrien Dubois, 9 Decembrie 1889.

De fapt ajunge întrebuințarea Cărbunelui Belloc, în doze de 2—3 linguri de supă după fiecare mâncare, ca astfel în câteva zile să vindece orice dureri de stomac, chiar și dacă sunt mai vechi sau cari prin folosirea unui alt mijloc nu s'au putut delătura.

Cărbunele Belloc produce o simțire plăcută în stomac, dă apetit, întetește mistuirea și delătură orice astupătură a stomacului. Belloc e un mijloc sigur contra îngreunării stomacului după mâncare, contra migrenelor, cari provin în urma mistuirii rele, contra arsurilor și junghiurilor în stomac, precum și contra durerilor de nervi ai stomacului și pântecelor, cel mai simplu mijloc, pentru a lua cărbunele Belloc, care e prefăcut în pulvăr, este, al pune într'un păhar de apă curată sau cu zăhar, apoi se mestecă, iar după aceea se bea dintr'odată sau în mai multe rânduri.

Cărbunele Belloc poate numai ajuta dar nici când strica, în orice măsură s'ar lua. Se capătă în toate apotecele.

S'au făcut încercări, ca să imiteze cărbunele Belloc. Dar aceste încercări au rămas fără rezultat și nu vindecă, fiindcă astfel de imitațiuni nu sunt preparate cum se cade.

Pentru a se împiedeca orice seducere, trebuie avut de grijă ca pe sticlă să fie numele Belloc și adresa laboratorului: Maison L. Frère 19, rue Jacob, Paris.

P. S. Persoane, cari nu se pot obicinui, ca să închiță pravul de cărbune, acelea să le mai bine Pastile Belloc.

2—3 pastile după fie care mâncare și totdeauna când se simte dureri de stomac ajung, ca să producă o înăănătoșare sigură. Aceste pastile conțin cărbune Belloc curat. Ajunge a le lua în gură, unde puțin mestecate, se descompun, și le putem înghiți îndată.

Se capătă în Sibiu la: Carol Müller apotecă „La vulturul negru“, Piața mare Nr. 10, Aug. Teutsch, apotecă „La leu“, Piața mare Nr. 17, Guido Fabritius, apotecă „La urs“, Piața mică Nr. 29. — In Brașov la: Apoteca „La urs“ Victor Roth urm. Carol Schmiedt, precum și oate apo ecele de preste tot locul.

Berea albă și neagră

din

Bereria dela Trei-Stejari

în SIBIU

este foarte bună și gustoasă!

Această bere e căutată și se bea cu plăcere de toți cari o cunosc, atât la orășe cât și la sate. 724 81—

Oă berea noastră e foarte căutată se poate vedea și de acolo, că cumpărătorii se înmulțesc mereu.

Țaine pentru domni și băieți

costume pentru copii, pardesiuri și mărfuri de blănării în cea mai bună calitate și cel mai nou facon recomandată, pe lângă prețuri foarte reduse.

Eduard Elias

Sibiiu, Piața-mică Nr. 13.

MILIOANE
fo'osesc contra

TUSEI

răgușelei, catarulul, flegmel, catarului bronchial și de gât

Caramellele de piept

ale **Kaiser** cu
lui „Trei brazi”

6100 atestate dela medici și privați, întărite prin notarul public, garantează succesul sigur.

Bomboane foarte bune și gustoase.

1 pachet 20 și 40 bani, 1 dosă 60 bani.
Se capătă în toate apotecele, drogueriile și prăvăliile de coloniale mai de frunte.

30,000 părechi
păpuți și ghetete
se vând cu preț redus

Toate în lume

se scumpesc!

gâna, carnea, chiria casei, — numai
păpuții și ghetetele cescutate în atelierul lui

VASILIE BAN

la „Cisma mare roșie”

după cum se numește prăvălia lui, se ieftinesc

Pentru ce? Pentru că această renumită prăvălie de încălțăminte s'a mărit în casa proprie și la fiecare păreche se trage jos chiria. De aceea el poate lăsa păpuți buni și trainici pe lângă prețuri ieftine.

VASILIE BAN, Sibiiu

Strada Oanei (Burggasse) Nr. 7.
Casa proprie.

Duminica deschis până la 10 ore înainte de amiază.
COMANDELE DIN AFARA SE VOR EXECUTA
PUNCTUOS CA ȘI PANA ACUMA 668 21—

O casă

foarte bună, la poziție în mijlocul satului, cu cinci odăi, culină, șură, grădină și fântână, e de vânzare. De 40 ani a fost tot cărcimă și boltă. 791 2-2

Doritorii să se adreseze la **Ioan Coman** în **Țapu**, u. p. Micăsasa.

Caut un candidat

cu praxă bună,

care pe lângă limba perfectă maghiară poșede un stil românesc corespunzătoriu — Postul se poate ocupa momentan. 797 3-3

Dr. Mátyás Lázár,
advocat, Sibiiu Nagyszeben).

Onorate Domnule!

Cunoscând multele lipsuri ale publicului românesc din provincie, deja din anul 1910 începând am deschis în Budapesta un

Birou de informații și Agentură românească.

Dau ori ce informații în ori-ce cauză ce se ține de Budapesta. Dau informații relativ la petițiile înaintate la diferitele ministere și la alte oficii publice. Dau informații în chestii de licențe. Urgitez rezolvirea petițiilor. Vorbesc în persoană cu referentul cauzei și rog rezolvire favorabilă. Cu drag îi conduc prin Budapesta pe aceia, cari vin să vază frumusețile orașului, ori cu afaceri prin capitală.

Cumpăr pe bani gata

tot felul de galițe, ouă, miei, porci, oi, viței, vite mari, porci, lână, piei, iepuri, — mai departe mere, pere, nuci, prune, miere de stup, ceară, fasole, cartofi, ciuperci, varză, vin, rachiu, fân, mohor, lemne; păduri; moșii.

Dacă imi trimiteți adresa

bucuros Vă trimit în fieștecare săptămână un „Aviz săptămânal despre prețurile diferitelor mărfuri din Budapesta.

Esoperez

627 10—

dela băncile cele mari din Budapesta împrumuturi pe amortizare cu procente mici.

Vă fac atent

că în interesul DV. este, dacă în ori-ce cauză Vă adresați mie. Dacă veniți la Budapesta, să veniți la mine, căci eu Vă recomand advocați buni, medici vestiți, Vă conduc pe la fabrici să Vă alegeți mașine, motoare, mori, ferestrele pompe, automobile etc. Griješc ca să nu fiți înșelați. Fiind de față, ea martore la facerea contractului, nu las ca contractul să conțină altceva, decât aceia, ce am hotărât și cum am tocmit.

Zilnic primesc plângeri dela țărani români, cari cumpărând mașini prin agenți străini, au fost înșelați iscăbind contracte a căror conținut nu l'au cunoscut neștiind țărani români ungurește.

Planul meu este ca, conducând pe românul nostru la fabrici și nu la agenturi de mașine, drept din mâna primă să-și cumpere cele trebuincioase, și săl scutesc de șarlataniile agenților și săl scap de procese. — Vă ofer serviciul meu cinstit și românesc pentru o taxă mică. Pentru răspuns să imi alăturați o marcă postală.

Cu stimă:

L. OLARIU, Budapesta, II., Tölgyfa-u. 16. II. 8.

în Buda, lângă podul „Margithid”.

Capital social Coroane 1,200.000.

Telefon Nr. 188.

Postsparcassa ung. 29,349.

„Banca generală de asigurare”

societate pe acții în Sibiiu — Nagyszeben.

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii: **PARTENIU COSMA**

directorul executiv al „Albinei” și prezidentul „Solidarității”.

„Banca generală de asigurare” face tot felul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. Mai departe mijlocește: asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grindinei.

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare” le face în condițiile cele mai favorabile. Asigurările să pot face prin orice bancă românească, precum și la agenții și bărbații de încredere ai societății. — Prospekte, tarife și informațiuni să dau gratis și imediat.

Persoanele cunoscute ca acvizitori buni și cu legători — pot fi primite oricând în serviciul societății.

„BANCA GENERALĂ DE ASIGURARE” dă informațiuni gratuite în ori-ce afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cei interesați să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare”
Sibiiu — Nagyszeben — Edificiul „ALBINA”.

428 89—

Inseratele

numai atunci au valoare mare, dacă să răspândească pretutindenea, în toate țările, în toate cercurile sociale. Pentru acest scop să ofere deosebi inserarea în „FOAIA POPORULUI”.

Informații să dau și comande să primesc la administrația FOAIA POPORULUI.

Beutura escelentă și cu gust bun, care produce sânge. — Recomandată de medici contra boalei de anemie, lipsă de sânge, nervositate, reconvalescență.

Influințează producerea sângelui, întărind mușchi și nervii, dă apetit fără a avea ceva urmări neplăcute asupra stomacului sau la dinți.

Prețul unei sticle mari Cor. 3.50, una mică Cor. 2.—. Se capătă în toate notecele.

Depozitul principal la:

GUIDO FABRITIUS,
apotecar în Sibiu. 591 24—

Contra tusei, răgușelei și catarului au efect mai bun 756 2—6

bomboanele Pemetede
ale lui Réthy.

La cumpărare să fim atenți și să cerem apriat bomboane de-ale lui RÉTHY, fiindcă sunt multe imitații fără valoare.
1 Carton 60 bani. O cutie mare 1 Coronă.
Să cumpărăm numai bomboane Pemetede-ale lui RÉTHY

Renumere universal

are ciasul de buzunar marca „Sirena”, 14 cor. aur american double, anker-remontor ce merge 36 de oare. Prin cumpărarea întregii produceri din aceste ciasuri, mă aflu singur în poziție a putea oferi pentru prețul grozav de ieftin de 4 cor. 90 bani acest cias, care posedă un mecanism prima elvețian, astfel că nici nu se poate deosebi de un cias de aur, ce costă 100 cor. Pentru mersul regulat garantez 5 ani.

1 bucată 4 cor. 90 bani, 2 bucăți 9 cor. 60 bani, Mai departe oferez un cias Gloria, de argint, pentru buzunar, cu 3 cor. 60 bani. La oricare cias se alătură în cinsle un lanț elegant aurit. Nu e nici un risc, Schimbarea e permisă sau se dau banii înapoi. Trimiterea cu rambursă prin 721 5—8

S. Kohane, export de ciasuri

Krakau, Sebastiangasse Nr. 15.

Prima neguțătorie mare de vinuri

Ludwig Fronius

SIBIU, Pivnița „Mönchhof”.

Fabrică de licheruri și ferbătorie de rachiuri.
Mare neguțătorie de rachiuri de Drojdii, Trevere și Prune.

Specialități: Țuică veritabilă, fierbere proprie și Romuri Iamaica direct importate.

Institutul de asigurare

„TRANSSYLVANIA”

Strada Cisnădiei 5.

SIBIU

Strada Cisnădiei 5.

recomandă

Asigurări împotriva focului

pentru edificii, recolte, mărfuri, mașini, mobile etc. pe lângă premii recunoscute de cele mai eftine, și în cele mai favorabile condiții, cum și

Asigurări asupra vieții

(pentru învățători confesionali și preoți români gr.-or. și gr.-cat. avantajii deosebite), pe cazul morții, și cu termen fix, cu plătire simplă sau dublă a capitalului; asigurări de zestre, asigurări de copii, asigurări pentru serviciul militar, asigurări de studii, asigurări cu participare la câștig de 40% garantat și cu restituire de 3% interese și asigurări pe spese de înmormântare.

Sumele plătite pentru **pagube de foc** până la finea anului 1911 K 5.275,798.23
Capitale **asigurate pe viață** achitate „ 5.146,556.36

Starea asigurărilor cu foc K 127.763,744.—
sfârșitul anului 1911 viață „ 10.931,322.—
Fonduri de întemeiere și de rezervă „ 2,520,492.—

Prospecte în combinațiile cele mai variate se trimit gratuit, cum și orice informații în birourile Direcțiunii, strada Cisnădiei Nr. 5 și la toate agenturile.

Prosoane versate în acuziții, cari au legături în cercuri bune, se primesc în serviciul institutului în condiții favorabile. 767 6—

Nu-i reclamă, — ci e fapt

că fiecare în interesul său propriu numai în

Warenhaus Grünberger

să facă cumpărări de

734 8—

Haine pentru domni, dame, băieți, fete și copii

bluse, rochii, jupoane, negligés și costume pentru dame.

**Mare alegere!
Prețuri fără concurență!**

Cel mai mare depozit de blănării!

Strada Cisnădiei. Palatul comandei de corp.

ATENȚIUNE

50.000 părechi de ghete!

4 părechi de ghete numai pentru Cor. 8 —

Pentru încetarea de plată a mai multor fabrici mari, am fost însărcinat a vinde o mare cantitate de ghete adânc sub prețul de fabricare. De aceea eu vând ori și cui 2 părechi de ghete cu șinoare pentru domni și 2 pentru dame, de piele brună sau neagră, galoșate, cu capă, cu talpa bătută tare ca cuiș, fasonul cel mai nou, foarte eleg. Mărimea după măsură. Toate 4 părechile costă numai Cor. 8.— Expedare cu rambursă. 696 1-1

C. WIENER, export de ghete, Cracovia Nr. 193
Schimbul e admis și banii retour.

Ludovic Ferencz,

PRODATOR DE BĂRBAȚI

SIBIIU, strada Cisnădiei Nr. 12,
recomandă p. t. publicului

cele mai noue stofe de toamnă și
iarnă în mare asortiment.

noutățile 723 95

asta chiar acum, pentru haine de bărbați stofe englezești, franțuzești și indigene, din cari se execută după măsură cele mai moderne vestimente precum: Sacko, Jaquete, și haine de cămașă, cu prețuri foarte moderate.

Deosebită atențiune merită noutățile de stofe pentru pardisiuri și „Maglam”, cari se află totdeauna în deposit bogat.

Asupra reverenzilor confecționate în atelierul meu, îmi permit a atrage deosebită atențiune a On. domni preoți și teologi absolvenți. — În cazuri de urgență confecționez un rând complet de haine în timp de 24 ore. — Uniforme pentru voluntari, cum și tot felul de articli de uniformă, după prescripție croitura cea mai nouă.

Câteva cuvinte asupra bolii secrete.

E trist, — dar în aceste zile a căzut că în vremea de azi e bătătoare la o hărușă a acelor oameni, a căror sânge și sucuri trupești sunt atrăfiate și cari în urma ușurînței din tinere și prin deprinderi rele și-au sdruncinat sistemul nervos și puterea spirituală. E timpul să ne dăm seama că stăruim îngrozitoare să se pucă capăt. Trebuie să fie cineva care să dea tinerimei desuiri bine-voitoare, sincere și amănunțite în tot ce privește viața sexuală, — trebuie să fie cineva căruii oamenii să-și încredințeze fără teamă, fără sfială și cu încredere năcașurile lor secrete. Dar nu e în deajuns însă a destăinui aceste năcașuri ori și tui, ci trebuie să ne adresăm unui astfel de medic specialist, conștiencios, care știe să dea asupra vetei sfaturi bune sexuale și să ajute și morburilor ce deja eventual există atunci apoi va înceta existența boalelor secrete.

De o chemare atât de măreață și pentru acest scop e institutul renumit în toată țara al Dr. PALOCZ, medic de spital, specialist, (Budapesta IV, Muzeum-körut 18), unde pe lângă discreția cea mai strictă, primește oricine (aât bărbații aât și femeile) desleșiri asupra vetei sexuale unde sângele și sucurile trupești ale bolnavului să curăță, nervii să se întărească, tot organismul să se eliberează de materiile de boală, chinurile sufletesti să se liniștesc.

Fără conturbarea ocupațiilor zilnice dr. PALOCZ vindecă deja de ani de zile repede și radical cu metodel lui propriu de vindecare chiar și casurile cele mai negleșite, vanele sifilitice boalele de țeve, beșică, nervi și și a spinării, începuturile de confuzie a minții, urmările onaniei și ale sfilisului, erecțiunile de spaimă, slăbirea puterii bărbătești (impotența), vătămurile, boalele de sânge de piele și toate boalele organelor sexuale femești. Pentru femei o sală de așteptare separată și esire separată. În ce privește cura, depărtarea nu este piedecă, căci dacă cineva, din orice cauză n'ar putea veni în persoană, atunci cu plăcere i se va da răspuns amănunțit foarte discret prin scrisoare (în epistolă e de ajuns a se alătura numai marca de răspuns.) Limba română se vorbește perfect. După încheierea curei, epistolele se ard, ori la dorință se retrimite fiecareia. Institutul se îngrijește și de medicamente speciale. Vizitele se primesc începând dela 10 ore a. m. și până la 5 ore p. m. (Duminea până la 12 ore a. m.) 780 3—
Tratament și cu Salvarsamul Ehrlich 606.

Adresa: Dr. PALOCZ, medic de spital, specialist, Budapest IV., Muzeum-körut Nr. 13.

500.000 de pași

poate umbla cu așa o păreche de papuci sau cizme, cari sunt cumpărate din atelierul meu sau provăzute cu numele **George Limpede.**

Gratis reparaz

orice încălțăminte socotind dela cumpărare 3 luni, dacă în acest timp e de lipsă ceva reparare.

George Limpede
Sibiiu, Piața Brânzei Nr. 9.

Atelier de curelărie, șelărie și coterărie

ORENDT G. & FEIRI W.

(odinioară Societatea curelarilor.)

Strada Cisnădiei 45. SIBIIU. Heltauergasse 45.

Magazin bogat în articole pentru căroșat, călărit, vânat, sport și voiaj, poclăzi și procovățuri, portmonee și bretele solide și alte articole de galanterie cu prețurile cele mai moderate. Curele de mașini, curele de cusut și legat, Sky (vârzoabi) permanent în deposit. 62 5) —

Toate articolele din branșele numite și reparatura lor se execută prompt și ieftin.

Liste de prețuri, la cerere, se trimit franco.

Comande prin postă se efectuează prompt și conștiencios.

Mare deposit de hamuri pentru cai dela soierile cele mai ieftine până la cele mai fine, coperitoare (șoluri) de cai și cofere de călătorie.

Loteria de clase

a 31-a reg. ung. priv.

110,000 Lozuri

55,000 câștiguri

Tot al doilea loz câștigă!

Câștiguri principale:

1,000.000
600.000
400.000
200.000
100.000
90.000
80.000

etc. etc.

La clasa I.

796 3-4

Tragerea va fi în 21 și 23 Nov. a. c.

pentru care recomand și trimit lozuri originale, pe lângă prețurile oficioase de

Cor.	1.50	3.—	6.—	12.—
pentru	1/8	1/4	1/2	1/1

Julius Friede & Comp.

Colectură principală, Sibiiu, Strada Cisnădiei 1.

Comandele se fac mai simplu prin mandat postal. La dorință se trimit lozuri și pe lângă rambursă. Cereți gratis și franco planul oficios al loteriei și Cheque-uri pentru trimiterea gratis a banilor. Informații se dau cu plăcere.

Lemn pentru clădiri!

Parchete de stejar de primul rang și bine uscate, în orice cantitate, aduse de la fabrica de parchete **Neuschloss Nasicz** în **Slavonia**, precum și tot felul de **scânduri de brad, trepte, lați și alte lemne pentru clădit** cu cele mai ieftine prețuri recomandă și livrează 498 93—

Glanz, Szánto & Macelariu
magazin de lemn de lucru
Sibiu, strada Rîului (Flussgasse) Nr. 6

Căștigul mai mare eventual un milion marce. **Anunț de noroc** Căștigurile sunt garantate de stat.

Invitare de participare la **Șanșele de câștig** ale loteriei mari garantate de statul Hamburg în care trebuie să se câștige sigur **18 milioane 731.000 marce.**

În urma hotărârii guvernului, loteria aceasta s'a îmbunătățit foarte mult prin mărirea capitalului, astfel că aproape toate câștigurile s'au urcat cam cu 40% față de mai înainte, prin ceea ce această loterie are cele mai bune șanșe de câștig. Câștigul cel mai mare în cazul cel mai norocos până acum a fost

600.000 de marce

iar pentru viitor s'a urcat la

Un milion de marce.

Celelalte câștiguri mai mari pot fi eventuale de:

900,000 marce	305,000 marce
890,000 >	303,000 >
880,000 >	302,000 >
870,000 >	301,000 >
860,000 >	300,000 >
850,000 >	200,000 >
840,000 >	100,000 >
830,000 >	90,000 >
820,000 >	80,000 >
810,000 >	70,000 >

precum și multe câștiguri de câte 60.000, 50.000, 40.000, 30.000, 20.000, 10.000 marce etc.

În total loteria conține 100.000 de lozuri, din cari 66.028 de numeri — **adecă mai mult ca jumătate** — în decursul celor 7 trageri trebuie să fie trase.

Prețurile oficiale a lozurilor de clasa primă sunt: 769 6—10

Loz întreg 10 M. (12 K)	Loz de jum. 5 M. (6.—K)	Sfert de loz 2.50 M. (3.—K)
----------------------------	----------------------------	--------------------------------

Planul oficial de lozuri provăzut cu emblema statului în care sunt espuse prețurile lozurilor din clasele diferite precum și o consemnare a câștigurilor, li trimite la dorință gratis și franco.

Fiecare participant primește lista oficială a tragerilor imediat după trageri.

Câștigurile se plătesc prompt sub controla statului. Comandă rog acum sau cel târziu până la **15 Noemvrie n.**

Samuel Heckscher sen., bancher Hamburg (Nr. 994)

Tăiați aici

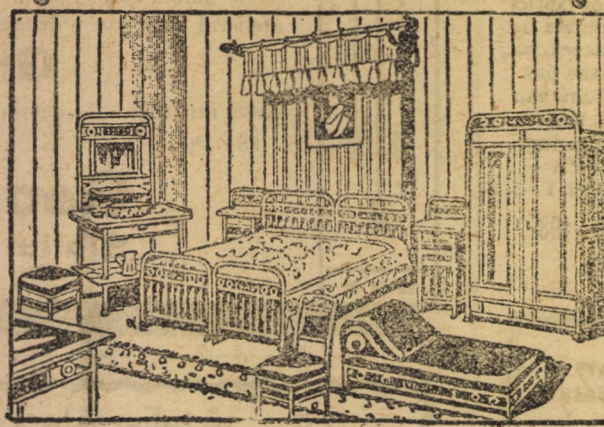
Comandă la Dl Samuel Heckscher sen., bancher, Hamburg (Nr. 994)

Trimite-mi — { Loz întreg à 10 Marcs (12—K)
> de jumătate > 5 > (6.—>
> de un sfert > 2 50 > (3.—>

Adresa:

Prețul aici plătit cu mandat } Ce nu-i dorit.
Trimiteți cu rambursă } să se șteargă.

Mobile in toate stilurile, cea mai solidă executare moderne

pe lângă garanția recomandă

Emil Petruțiu

fabrică de mobile.

Telefon Nr. 47 cu legătură în întreg comitatul.

Sibiu, Salzgasse Nr. 37.

Expoziție de mobilă zilnic deschisă, fără silă de cumpărate.

Primesc și execut toate lucrările de lipsă la biserici nouă și vechi.

Din cauza

desființării prăvăliei mele

vând toate mărfurile în partii mai mari precum și în detalii cu prețuri foarte reduse.

TEODOR POPESCU 7931 2—3

prăvălie de manufactură și mărfuri curente

Sibiu, Piața mică Nr. 14

Mare atențiune!

Sam. Wagner.

Prima turnătorie de fer Sibiiană, Fabrică de mașini agricole, Atelier de mori și prăvălie de fer.

Recomandă cu cea mai mare căldură bogatul seu asortiment de tot felul de **motoare** dela **prima fabrică**, dela cel mai mic și până la cel mai mare; asemenea și **mașini de treerat** din renumita **fabrică Hofherr** dela cea mai mică și până la cea mai mare; numai puțin recomandă și tot felul de articole pentru edificări precum:

Cement de Portland și Roman din Beocin, Traverse, Trestie, Carton cătrănit pentru învălțit, **Pânză de sârmă** pentru îngrădit, precum și ori ce fel de ferărie aparținătoare la edificări.

Toate pe lângă cea mai strictă garanție cu prețuri foarte moderate și condițiuni de plată avantajoase

Nu vă grăbiți a comanda din alt loc, — până nu veți vizita prima linie aceasta mare și bine asortată fabrică.

Efectuarea se face prompt și conștientios.

581 25—

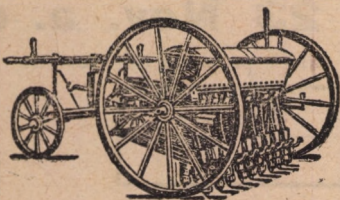
Feriți-vă stimați agricultori a nu cumpăra imitații și vă feriți de escroci.

Frații Gömöri

Magazin dela fabrică pentru mașini economice

* **Budapesta, IX., Boráros tér Nr. 2.**

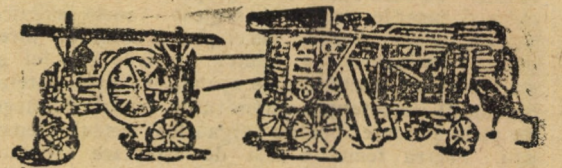
Reprezentanța generală pentru Ungaria a fabricii de mașini și turnătorie de fier **K. & R. Jezek în Blansko.**

Recomandăm mașinile de sămănat, construcție tare, cu aparat de săpat și sămănat cucuruz, sistemul cel mai nou, care corespunde întru toate timpului de față.

Mașinile de îmlătit cu motor, instalările de mori și mașinile de sămănat, pe cari le-au liferat firma **FRĂȚII GÖMÖRI** sunt bine primite în toată țara, de aceea ne recomandăm onorațiilor economi.

Mai departe recomandăm următoarele mașini speciale: **tăvăluguri pentru zdrobitul pietrișului** cu suluri de peatră și cilindru cernător, spre a se folosi la petriș mărunt și mai mare; cum și a se mâna

Garnituri de îmlătit cu motor! distinsă cu numeroase premii prime, liferăm pe lângă deplină garanție și condiții avantajoase de plată. Pentru instruirea la purtarea mașinilor de îmlătit trimitem gratis un monteur la fața locului.

cu apă, abur sau motor. Mașini pentru fabricarea de cărămidă, Instalări complete pentru țiglariei, mașini pentru producerea cimentului și spargerea pietrii.

Cumpărători serioși, cari se interesează de mașinile noastre, îi cercetăm noi acasă personal pe spesele noastre, prin ceea ce cumpărătorii cruță proviziunea agentului, ajung deci mai ieftin în posesiunea mașinei și sunt siguri de cel mai bun serviciu.